

Established in 1915 • 85-ieji leidimo metai

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO
VALDO ADAMKAUS KALBA
PIRMAJAME NAUJOJO SEIMO POSĖDYJE

Gerbiamas Lietuvos Respublikos Seime,
Ponios ir ponai,

Atlikau garbingą Konstitucijos man skirtą pareigą: sukviečiau Jus, išrinktus tautos atstovus, į pirmąjį posėdį. Netrukus Jūs prisieksite savo tautai, savo valstybei. Tapsite paskutiniu – aštuntuoju – šio šimtmečio Lietuvos Seimu. Tačiau šiandien noriu Jus pasveikinti kaip naujo amžiaus, naujo tūkstantmečio tautos parlamentą. Jūsų valioje – svarbūs, tėvynės ateitį lemiantys sprendimai. Linkėčiau, kad, juos priimdami, visų pirma remtumėtės ne asmeniniais ar partiniais siekiais, bet istorine atsakomybe už tautos likimą ir stiprios, modernios, europinės Lietuvos vizija. Tikiuosi, kad susirinkote nebe istorijos perrašinėti ar jos dalintis, bet ją kurti. Kurti aktyviai, valingai ir atsakingai. Todėl norėčiau, kad Jūsų darbas nebūtų trikdomas, suvedinėjant senas politines sąskaitas.

Pirmąsyk po nepriklausomybės atkūrimo išsirinkome Seimą be aiškios daugumos. Įžengėme į tikrą parlamentinių koalicijų laikotarpį. Jis – naujas, neapibrėžtas ir sudėtingas. Neturime nei griežtų taisyklių, nei praktikos, kaip privalėtume elgtis, esant tokiai rinkėjų valiai. Kai kurie Jūsų net teigia, kad nepaisiau Konstitucijos, kai nepasiūliau siek tiek daugiau nei trečdalį vietų Seime gavusiai Socialdemokratinėi koalicijai formuoti Vyriausybės. Tokiais pareiškimais neturėtume klaidinti visuomenės. Rinkimuose varžėsi dvi koalicijos: So-

cialdemokratinė ir Naujosios politikos. Pastaroji laimėjo daugiau mandatų. Todėl ją visų pirma ir pakviečiau mėginti sudaryti Vyriausybę.

Netrukus teiksiu Jums, Seimo nariai, svarstyti Ministrą Pirmininko kandidatūrą. Balsuojant už ar prieš ją taps aiški ir Seimo dauguma. Premjerą galiu paskirti, tik Jums pritarus. Tai atitinka konstitucinę Europos tradiciją, pagal kurią Prezidentas Vyriausybės vadovu skiria tą asmenį, kurį remia parlamento dauguma. Taigi parenkant Ministro Pirmininko kandidatūrą bei ją teikiant Jums svarstyti, mano veiksmus lems pareiga veikti taip, kad būtų sudaryta veiksminga, Seimo pasitikėjimą turinti Vyriausybė.

Šiuose Seimo rinkimuose dar niekas nepralaimėjo. Demokratija teikia galimybių konstruktyviai dalyvauti šalies valdyme visoms parlamentinėms partijoms. Turime šiomis galimybėmis pasinaudoti, kad neliktume pralaimė-

ję. Kad nepralaimėtų Lietuva.

Esminė Jūsų paskirtis yra leisti įstatymus, kurti visuomenės ir valstybės gyvenimo pagrindus. Tikiuosi, kad šiam darbui įstengsite suteikti naują - sisteminių - pobūdį. Lietuvai reikalingos patikimos įstatymų rengimo ir priėmimo procedūros. Reikalinga tvarka, kuri užtikrintų kvalifikuotą būsimų įstatymų analizę, viešą ir skaidrų skirtingų visuomenės interesų derinimą. Tvarka, kuri padėtų išvengti apmaudžių klaidų ir nesusipratimų, negriautų natūralių ir racionalių visuomenės santykių.

Norėčiau, kad šis Seimas po ketverių metų didžiutęsi ne vien priimtų įstatymų skaičiumi, bet teigiamais jų veikimo rezultatais. Didžiutęsi, padėjęs tvirtus pamatus Lietuvos dabarčiai ir atečiai. Nuoširdžiai linkiu Jums atkurti ir pateisinti žmonių pasitikėjimą savo Seimu, parlamentine Lietuvos demokratija. Geriausios sėkmės Jūsų darbuose.

"DIRVAI", ŽENGIANČIAI
Į ŠIMTAMETĮ ŽYDĖJIMĄ!

Balys Auginas

MES, skaitytojai ir bendradarbiai,
Aštuoniasdešimt penkerius metus
Žengėme su "DIRVA"!

Tad šio gimtadienio jos garbei
Džiaugsmingai sveikinam
Su sukaktim žavia!

Ir linkim "DIRVAI" laimės ir sėkmės
Į šimtmečio žydėjimą!

Tegu tautos jauni daigai žydės,
Tegu gimtasis žodis
Mūs lūpose skambės,
Kai eisime lietuvišku keliu
Kaip visada ir ėjome!

Š. m. rugsėjo 7 d. St. Petersburg, FL Lietuvių klube Jozas Taoras surengė turtingą Lietuvos miestų herbų parodą. Parodos lankytojai taip pat išvydo partizanų ženklelių rinkinį ir Lietuvos Respublikos (1918-1940) organizacijų vėliavas. Kun. E. Gerulio nuotraukoje – parodos rengėjas, Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos narys Jozas Taoras.

MIELIEJI "DIRVOS" SKAITYTOJAI
IR LEIDĖJAI,
BRANGŪS TAUTIEČIAI,

Nuoširdžiai sveikinu Jūsų bendruomenę, susirinkusią į tradicines "Lietuvių dienas" Cleveland, OH pabūti kartu, prisiminti savo draugus ir tautiečius, mintimis susijungti su visame pasaulyje gyvenančiais lietuviais.

Gražu ir prasminga, kad šių metų "Lietuvių dienos" sutampa su tautinės minties savaitraščio "Dirva" aštuoniasdešimt penkerių metų sukaktimi. Tai – dar viena graži proga apžvelgti išeivijos nueitą kelią bei indėlį į Lietuvos laisvės bylą, pasidžiaugti laisvę atgavusios tėvynės laimėjimais, pasidalyti sukaupia patirtimi, kuri ateities kūryboje Lietuvai dar ilgai bus reikalinga ir svarbi.

Mintimis esu kartu su Jumis ir nuoširdžiai sveikinu pastangas ugdyti bei saugoti tautinės tapatybės idealus ir tautinio solidarumo bei vienybės jausmus.

Sveikinu "Dirvos" telkiamus žmones, sveikinu visus į Cleveland, OH susirinkusius "Lietuvių dienų" rengėjus bei svečius su gražia švente.

Su nuoširdžiais linkėjimais –

VALDAS ADAMKUS
LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS
Vilnius, 2000 metų spalio 28 d.

"Dirvos" 85-mečio minėjime. Šiai sukakčiai pažymėti Lietuvoje išaustą tautinę juostą laiko (iš kairės): Rūta Kristina Paškonytė, Cleveland, OH mero padėjėja Julianne Marini ir Almanas Kazimieras Paškonis.

Dr. Viktoro Stankaus nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **IŠRINKTAS SEIMO PIRMININKAS.** Per slaptą balsavimą surinkęs 76 balsus ir įveikęs LDDP vadovą Česlovą Juršėną, gavusi 53 Seimo narių balsus, aštuntojo Lietuvos Respublikos Seimo pirmininku išrinktas Naujosios sąjungos (socialliberalų) pirmininkas Artūras Paulauskas.

• **MAŽĖJIMAS.** Į Seimą išrinkta 15 moterų. 8 iš jų priklauso A.Brazausko socialdemokratinėi koalicijai. Trys parlamentarės atstovauja Lietuvos liberalų sąjungai, po dvi Seimo nars turės Tėvynės sąjunga ir Naujoji sąjunga. Pracitos kadencijos Seime buvo 25 moterys.

• **CENTRISTŲ LIKIMAS.** Pasak spaudos, dauguma centristų yra nepatenkinti R.Ozolo ir E.Bičkausko vadovavimu. Buvęs Seimo narys K.Trapikas mano, kad Centro sąjungą iš aklavietės gali išvesti K. Glaveckas. Anot K.Trapiko, Centro sąjunga tokio pralaimėjimo būtų išvengusi, jei prieš keletą metų būtų susijungusi su Liberalų sąjunga. Jis neatmeta galimybės, kad ateityje toks partijų susijungimas gali įvykti.

• **APIE PRIVATIZAVIMĄ.** Nevykusi privatizavimo politika suformavo neigiamą gyventojų požiūrį į privatizavimą. Daugiau kaip pusė šalies gyventojų nepritaria strateginių objektų pardavimui. Žurnalo "Veidas" užsakymu atlikta apklausa parodė, jog likusių strateginių objektų privatizavimui nepritaria 53,7 proc. Neigiamą požiūrį į privatizavimą veikiausiai suformavo skandalinga "Mažeikių naftos", "Drobės", "Alytaus tekstilės", "Lisco" bei kitų bendrovių privatizavimo politika. Gyventojai pareiškė nesitikintis, jog naujoji Vyriausybė įgyvendins konkrečius prezidento Valdo Adamkaus iškeltus reikalavimus - mažinti nedarbą, skaidyti ir privatizuoti monopolines įmones, aprūpinti mokyklas kompiuteriais. 47,2 proc. apklausos dalyvių mano, jog šie reikalavimai - sunkiai įgyvendinami, o 9,7 proc. laiko juos populistiniais.

• **NAUJAS FABRIKAS.** Spalio 20 d. Vilniuje atidarytas naujas bendrovės "Biotechna" farmacijos fabrikas, gaminantis vaistus nuo vėžio ir žmogaus augimo hormoną. Į naujojo fabriko, atitinkančio Europos Sąjungos ir JAV standartus, statybą investuota 80 mln. litų. Šias lėšas investavo Olandijoje registruota investicijų bendrovė "Gatio Investment", plėtojanti tarptautinį farmacijos verslą ir šiuo metu valdanti 100 proc. "Biotechnos" akcijų.

• **BALSAI IŠ TOLI.** Dar vieną tiltą tarp Lietuvos ir užsienyje gyvenančių lietuvių nutiesė Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas. Išleistas užsienio lietuvių literatūros almanachas "Balsai iš toli". Knygos sudarytojai - Alfonsas Kairys ir Antanas Andrijonas, dailininkė Elena Mockevičienė. Almanache sudėti 23 autorių, gyvenančių Baltarusijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Rusijoje ir Ukrainoje kūrinių - eilėraščių, vaizdelių, kelių išpūdžių, publicistikos bandymai.

• **JURGIO KAIRIO PERGALĖ.** Japonijos Motegio mieste spalio 22 d. baigėsi akrobatinio skraidymo pasaulio taurės varžybų paskutinis etapas. Bendroje varžybų įskaitoje nugalėtoju tapo Jurgis Kairys. Dėl pasaulio taurės varžėsi 10 pajėgiausių planetos lakūnų akrobatų. J. Kairys laimėjo Tarptautinės aviacijos federacijos akrobatinio skraidymo pasaulio taurę (*Grand Prix*), aplenkęs artimiausią konkurentą 10 taškų. Tai didžiausias pasiekimas 48 metų sportininko karjeroje.

• **AUSTRALIJOJE - VĖL OLIMPIADA.** Spalio 18 d. Sydney olimpiniam stadione įvykusiame XI parolimpinio žaidynių atidaryme kartu su viso pasaulio neįgaliųjų sportininkų delegacijomis dalyvavo ir Lietuvos atstovai. Iškilmingame parade žygiavo 28 žmonių delegacija, o Lietuvos vėliavą nešė 1996 metų Atlantos žaidynių bronzos medalio laimėtojas Rolandas Urbonas, kuriam šią misiją patikėjo šalies prezidentas Valdas Adamkus. Organizatorių duomenimis, parolimpinėse žaidynėse leista dalyvauti 3 tūkst. 592 sportininkams iš 122 pasaulio valstybių. Daugiausia atletų - 266 - atstovauja žaidynių šeimininkei Australijai, tik dešimčia žmonių mažiau atvyko iš JAV. Lietuva į žaidynes atvežė 17 sportininkų, estai - 10, latviai - 5. Lietuvos delegaciją globoja Australijos lietuviai.

• **NETEKTYS.** Eidama 98 metus, Vilniuje mirė viena pirmųjų Lietuvos baleto solisčių Jadvyga Jovaišaitė-Olekienė. Balerinos kelią pradėjusi gimtajame Tbilisyje, nuo 1921 metų mokėsi Olgos Dubeneckienės baleto studijoje Kaune, šoko Valstybės teatro operų spektakliuose. 1925 metais dalyvavo pirmajame Lietuvos baleto spektaklyje "Kopelija" ir atliko Studentės vaidmenį. 1927-1928 m. tobulinosi Paryžiuje, 1935 m. su lietuvių baleto trupe gastroliavo Monte Karle ir Londone. 1944-1963 m. buvo Lietuvos baleto solistė. Ilgus metus dirbo pedagoginį darbą Kauno konservatorijoje, iki 1983 m. dėstė klasikinį šokį Vilniaus baleto mokykloje. Velionė palaidota sostinės Antakalnio kapinėse. (*Eltos, BNS ir kitas žinias siunčia Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras*)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Lapkričio 7 d. - JAV rinkimų diena. Rinkiminė kampanija, kurios metu kandidatams važinėjo po visas valstijas ir lankėsi didžiuliuose miestuose, pasibaigė. Tiek išgarsinti kandidatų susirėmimai ("debatai") televizijoje, tiek įvairiausios reklamos pareikalavo daug lėšų ir dar daugiau darbo. Ypač nelengvas krūvis teko didžiųjų partijų - Demokratų ir Respublikonų - komandoms. Tačiau paskutinės šios kampanijos dienos parodė, kad daug amerikiečių dar yra neapsisprendę už ką balsuoti, nes abiejų partijų atstovai kalbėjo apie tas pačias valstybines problemas: apie nusikalstamumą, socialinę apsaugą, švietimą, šalies gynybą, prekybą. Vieni didieji Amerikos laikraščiai palaikė respublikoną, Texas valstijos gubernatorių George W. Bush, kiti - demokratą, dabartinį viceprezidentą Al Gore. Abu kandidatai į JAV prezidentus daug kalbėjo apie įvairias reformas, pripažindami, kad galingiausioje pasaulio valstybėje - ne viskas gerai. Pavyzdžiui, daug problemų yra švietimo sistemoje. Pripažinta, kad labai trūksta kvalifikuotų mokytojų.

Abiejų partijų kandidatai teigė, kad reikėtų reformuoti rinkimų finansavimą, kadangi juose, kaip taisyklė, laimi

PAŽADĖTA. O AR BUS IŠTĖSĖTA?

tas kandidatas, kuris turi daugiau pinigų. Respublikonas George W. Bush patraukė balsuotojų dėmesį, žadėdamas sumažinti pajamų mokesčius. Jis taip pat siūlė susiaurinti federalinės valdžios teises, paliekant daugiau galių pačioms valstijoms.

Artėjant rinkimams, įvairios organizacijos, televizijos stotys ir laikraščiai skelbė balsuotojų nuomonės tyrimų rezultatus, kurie parodė, kad nė vienas kandidatas nėra iğıjęs ryškios persvaros: apklaustieji pirmenybę tiekė tai vienam, tai kitam pretendentui.

Demokratas Al Gore netolimojė praeityje buvo pagarsėjęs, kaip kovotojas prieš aplinkos teršimą. Šiuo stipriu ginklu jis naudojosi, nuolat kaltindamas Texas valstijos gubernatorių G.W.Bush, nes ši valstija yra pripažinta didžiausia oro teršėja visoje Amerikoje.

Daug rūpesčių abiems partijoms teikia "nepartiniai" rinkėjai. Šie iki paskutinės dienos aiškinosi, kad jie yra "nepriklausomi" ir dar nenuitarė, už kurį kandidatą į prezidentus balsuos. Politikos žinovai tvirtina, kad tokie "neapsisprendėliai" arba visai nebalsuoja arba savo balsą "perskelia": į prezidentus renka vienos partijos kandidatą, o į Atstovų Rūmus - kitos partijos siūlomus asmenis. Rinkimų kampanijose jau yra buvę, kad parama vienam ar kitam kandidatui atėjo iš visai netikėtų šaltinių.

Statistikos biuras paskelbė, kad Jungtinėse Valstijose net 42,6 milijonai dirbančiųjų neturi jokio sveikatos draudi-

mo. Pasaulinė Sveikatos Organizacija (PSO) paskelbė, kad JAV gyventojai sveikatos apsaugai išleidžia vidutiniškai po 3,700 dolerių per metus, t. y. daugiau, negu bet kuri kita valstybė. Tačiau sveikatos apsaugos rodiklių lentelėje JAV užima tik 37-ąją vietą pasaulyje. Šios organizacijos direktorius dr. Chris Topher Murray tvirtina, kad yra "trys Amerikos". Viršutinę dalį sudaro apie 10 proc. gyventojų, kuriuos galima laikyti sveikiausiais žmonėmis pasaulyje. Kitus 10 proc. sudaro atsidūrusieji "apačioje": indėnai, kaimų juodadarbiai bei Appalachia kalnuose gyvenantys žmonės, kurių sveikatos priežiūros įstaigos beveik neaptarnauja. Jie gyvena, kaip Afrikos skurdžiai.

PSO direktoriui pritarė ir Princeton universiteto mokslininkas, sveikatos apsaugos ekonomistas, profesorius U. Reinhardt, pabrėžęs, kad sveikatos apsauga Amerikoje yra labai prastai organizuota. Neturtingieji negali nusipirkti brangių vaistų, neturi lėšų net profilaktinei naujagimių priežiūrai.

PSO apžvalgėje tvirtinama, kad sveikatos apsauga geriausiai organizuota Prancūzijoje. Po jos seka Italija, San Marino, Andorra, Malta, Singapūras, Ispanija, Omanas, Austrija, Japonija, Norvegija. Sveikatos apsauga blogiausiai tvarkoma Sierra Leonėje, Myanmar (buv. Birmoje), Konge ir Nigerijoje. 191 šalių lentelėje JAV įrašyta tarp Kosta Rikos ir Slovėnijos.

Keliais sakiniiais

• Nobelio premiją literatūros srityje laimėjo kinų rašytojas, disidentas Gao Xingjian, kurio kūrinius Kinijos valdžia yra uždraudusi spausdinti. Jis dabar gyvena Prancūzijoje ir yra vienas iš dvilikos Prancūzijos piliečių, gavusių šią premiją, tačiau pirmasis kinietis, kuriam toks apdovanojimas yra paskirtas.

• Europos Vaikų fondas paskelbė pareiškimą, kuriame sakoma, kad buvusios Sovietų Sąjungos teritorijoje skursta apie 50 milijonų vaikų. Padidėjo vos gimusių kūdikių mirtingumas. Žemiau skurdo ribos gyvena apie 60 proc. buvusių Sovietijos piliečių. Dar didesnis skurstančiųjų procentas yra Kazachstane, Moldovoje ir Kirgizstane.

• Brazilijos savivaldybių rinkimuose daug naujų vietų gavo kairioji Darbininkų partija.

• Vokietija spalio 3 d. paminėjo abiejų Vokietijos dalių susijungimo 10-ąsias metines. Dresdene vykusiam minėjime rengėjai atsisakė pakviesti šio sujungimo vadovą, buvusį kanclerį Helmut Kohl pasakyti kalbą.

• Prezidentas Bill Clinton pasirašė įstatymą, leidžiantį Afrikos valstybėms eksportuoti savo prekes į Ameriką be jokių muitų. Tačiau net keturiolika šio žemyno valstybių negalės siųsti savo prekių, nes jos laikomos nekokybiškomis ir nevertomis šios privilegijos.

• Prancūzijoje įvyko re-

ferendumas dėl prezidento tarnybos trukmės sutrumpinimo nuo 7 iki 5 metų. 70 proc. jame dalyvavusių pasisakė už sutrumpinimą, tačiau balsavime dalyvavo vos 30 proc. rinkimų teisę turinčių Prancūzijos gyventojų.

• Valstybės sekretorė Madelaine Albright pirmąsyk naujausių laikų istorijoje aplankė Šiaurės Korėją. Dvi dienas trukusio vizito metu buvo svarstoma galimybė surengti JAV prezidento Bill Clinton vizitą į šią komunistinę valstybę. Aukštąją viešnią oro uoste pasitiko Šiaurės Korėjos Užsienio reikalų viceministras. Šiaurės Korėja jau pradėjo naikinti tūkstan-

(Nukelta [3 p.]

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
DIRVA
 TEL. (216) 531-8150
 FAX. 216 531-8428
 E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
 19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
 EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
 19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. – Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pirmą klase – \$58 • Oro paštu į užsienį metams – \$110.00. • Atskiros numerio kaina – 70 centų • Straipsniai, pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

Redaktoriaus skiltis

Tautiškumas – savigynos būdas

Jei tau vertinga, graži ir įdomi gimtoji kalba, jei tavo domina ne vieną tūkstantį metų siekiančioji mūsų tautos kultūra, jei jautiesi ne tik gimimu, bet ir dabartine vidine būseną esąs šios tautos narys, jei tau rūpi Lietuvos dabartis ir ateitis, gali drąsiai laikyti save tautinės minties šalininku. Net tuo atveju, jei kol kas neturėjai progos ten apsilankyti arba dėl įvairių rimtų priežasčių seniai joje bebuvai. Tautinis jausmas yra tavo didysis dvasinis turtas – galinga tavo savigynos priemonė. Sumaterialėjusiame pasaulyje, įkyriai ir primygtinai peršančiame tau suvienodintą plastikinę, vienadienę "kultūrą", tu įgijai galimybę perprasti jos tuštumą.

Ant automobilių parduvės stogo riogšantis plastikinis "boksiniukas" buku, iš pykčio iškreiptu veidu ir atkištais kumščiais tėra tik iškamša. Jo paskirtis – atkreipti galimo pirkėjo dėmesį, privilioti, net priversti galvoti, kad jam nieko daugiau "iki pilnos laimės" ir nebereikia, o tik "kadilako", "biuiko" ar "pontijako". Reklama rėkia, kad tą, kuris sukinėja naujausios laidos "kraislerio" vairą, iki šiol nepažinta gražuolė pavadin "seru" ir bus pasiruošusi išsėti ir apsikabinti.

Netrukus tas prabangus automobilis išnyks iš televizijos laidų, nes jo vietą užims naujesni. Gražuolė, ko gero, pradings taip pat staiga, kaip ir atsirado, arba po nebepadedančios plastinės operacijos liks nelaiminga ir neapkenčianti. Reklama rėks, kad pirkėjui reikia ano – "skirtingo" (*Different*), nepakartojamo. Tada bus galima brautis į kažkokius kalnus, net atsiderinti neprieinamos uolos viršūnėje. Ką daryti, ten užsikabarojus, reklama nebesako, bet galima numanyti: kol jos suviliotas, tą "džipą" nusipirkęs "supermenas" ropštėsi į tą uolą, jį sulaužė taip, kad sutaisyti nebeįmanoma. "Ne bėda, – siūlo jam televizija ir puikiaspalviai žurnalai, – pirk

kitą." Blogiau – jei "supermenas" nususuko sprandą.

Šių dienų didžiojoje žiniasklaidoje tautiškumas yra tapęs keiksmažodžiu. Jį tapatina su baisiausiu atsitikimu nuo gyvenimo, atsitvėrimu nuo viso pasaulio, kuris vis vienijasi ir vienodėja. "Nebūk skirtingas! Būk toks, kaip "visi"! Jei paklausi, kas tą pasaulį vienodina ir kodėl jame taip negera žmogui, negausi atsakymo. Tik tavo įtikinės, kad užsispyrę Kaukazo kalniečiai yra teroristai, lietuviai – separatistai ir net "žydšaudžiai". Anot pasamdyto Melo Gibsono, net nežinančio, kur yra Lietuva, "aštiriadiančiai lietuviai kažkokiu būdu išbrovė į *Los Angeles* paplūdimį ir, apsiginklavę... beisbolo lazdomis, nori ištaškyti jau sumenkusias betaučių smegenis. Aišku, jis siūlo juos nedelsiant sunaikinti ("savigynos reakcija"), tik nutyli, kad suvienodėjusį pasaulį valdytų pasamdytas smurtas – betaučiai robotai: proletariniai internacionalistai, kosmopolitai, globalistai.

Bet tie, kurie pažino nuostabią tautų kultūros įvairovę, nebesiduoda įtikinami, kad tešlinio pyrago lėkštės smūgis į veidą pašnekovui yra aukščiausia humoro forma. Jie nesutinka, kad nėra jokių kilnesnių išgyvenimų, o tik siekimas organiškai pasisotinti. Iškreipti primityviuose filmukuose besimaivančių aktorių veidai ne patraukia, o tik atstumia. Kas belieka tiems, kurie siekia užvaldyti pasaulį? Dar yra kelios priemonės: masinis šmeižtas, narkotikai, masinės žudynės, panaudojant išbadėjusios imperijos kariuomenę.

Tautos kito pasirinkimo neturi. Jas bando suvienodinti ir priversti dirbti vienai grupei, kurios rankose kaupiasi vis daugiau turto. Tačiau visų imperijų praktika rodo, kad nutautintieji nebegali nieko naudingo sukurti. Tada neišvengiamai prasideda griūtis, nušluojanti ir vadinamuosius pasaulio valdovus.

Juozas Žygas

Gal daugelis jau ir užmiršo, kada buvo pradėta rašyti apie išeivijos kultūrinį nuosmūkį. Bet nuo to laiko jau praėjo daug metų, o dar turime Čikagos Lietuvių Operą, porą pajėgių chorų, keliolika tautinių šokių grupių. Dar nesėjome užmiršti sėkmingai praėjusios XI Tautinių šokių šventės Toronte. Čikagoje net trijose vietose vyksta lietuviškos meno parodos. Lapkričio pabaigoje Jaunimo centre vyks dešimtas Teatro festivalis. Tai kur tas kultūrinis nuosmūkis?

Tiesa, spaudos leidinių tiek tiek sumažėjo. Tačiau net Lietuvoje šiuo metu, nors ten spaudinama gausybė spaudos leidinių, kai kurie iš jų nebeišsilaiko, o prenumerata ryškiai sumažėjo. Lankydami Vilniuje, aš buvau apsistojęs Žvėryno rajone, 82 butų pastate. Teko pasikalbėti su laiškanesiu. Kai jo užklausia, kiek į šį pastatą pristato laikraščių, jis atsakė:

– Tik trejetą!

Dėl tokio atsakymo nustumau, nes ir ponia, pas kurią viešėjau, nors ir akademikė, tačiau jokio laikraščio neprenumeruoja. Ji stebėdavosi, kad aš kasdien pirkdavau po 2-3 laikraščius. Tiesa, mano nupirktus laikraščius ji tiek tiek pavartydavo. Tačiau beveik visas dėmesys buvo skirtas televizijos seria-

lui "Santa Barbara" (su lietuvišku įkalbėjimu). Kiek žinau, tas serialas rodomas jau net keletą metų.

Nustebau pamatęs, kad Vilniaus Operoje, kuomet bilietai kainuodavo iki 25 litų, tai pirmosios, gal net aštuonios eilės būdavo beveik visai tuščios ir tik salės galas – užpildytas. Maniau, kad 25 litai vilniečiams yra per brangu, bet pasirodė, kad klydau: kuomet bilieto kaina priekinėse eilėse siekė 80 litų, jos būdavo beveik užpildytos. Vienoje eilėje yra 48 kėdės. (Idomu, kad nėra vidurinio tako). Tai rodo, kad Vilniuje į Operos teatrą žmonės eina ne tiek operos pasiklausyti, kiek save parodyti! Ir pas mus, Amerikoje, tie renginiai, į kuriuos įėjimas kainuoja 100-150 dolerių, yra užpildyti jaunesnės kartos profesionalų, kurių savo renginiuose beveik nematome. Tačiau jeigu įėjimas į tą patį renginį kainuotų tik 50 dolerių, tos pačios publikos beveik nebūtų!

Šie reiškiniai rodo, kad jokio nuosmūkio nėra! Tačiau mūsų visuomenė ekonominiu ir socialiniu požiūriu nebėra ta pati! Siūlyčiau mūsų operai pabandyti bilietų kainą į pirmąsias šešias eiles nustatyti po 50 dol. ir pasiūlyti papildomai paaugoti dar po 50 dolerių. Tik operą reikėtų statyti gegužės pabaigoje, nes nėra rūbinių!

Pakalbėję apie nuosmūkį, dabar grįžkime prie Teatro festivalio, kuris įvyks lapkri-

čio 23-26 d. (išskyrus Padėkos dieną) Jaunimo centre. Šiame festivalyje dalyvaus: *Los Angeles* "Dramos sambūris" su A. Škėmos "Žvakide", "Aukuras" iš Hamiltono, Toronto "Atžalynas", Čikagos "Žaltvykslė" ir "Antrasis kaimas" bei vieno žmogaus teatras – aktorius Petras Venslovas iš Lietuvos. Apie jį jau buvo plačiai rašyta "Draugo" šių metų spalio 21 d. laidoje.

Kaip matome, yra ir gana džiugių žinių. Viena iš jų – "Antrojo kaimo" grįžimas į sceną. Mūsų gyvenime labai naudinga ir sveika iš savęs pasijuokti, o čia kaip tik ir slypi "Antrojo kaimo" stiprybė. Mes "Antrojo kaimo" labai pasigesdavome.

Taip pat nereikėtų užmiršti ir LB Kultūros tarybos pirmininkės Marijos Remienės, kuri yra šios veiklos "*spiritus movens*". Savaime niekas neįvyksta, visur reikia įdėti daug darbo. Jos pastangų dėka ir "Žaltvykslė" susikūrė. Čikagai buvo tikrai nepatogu, kad išeivijos lietuvių sostinė neturėjo to, kas būdinga visoms sostinėms – teatro. Teatrinei veiklai reikalingos nors minimalios sąlygos. Reikia patalpų, kur galima būtų mokytis tekstus. Būtina sukaupti nors mažą bibliotekėlę. Reikia turėti, kur patalpinti kiekvienam pastatymui sukaupus teatrinius reikmenis (dekoracijas, butaforiją ir kt.), kad kiekvieną kartą nereikėtų visko pradėti iš naujo.

Tarptautinių įvykių apžvalga

(Atkelta iš 2 p.)

partija, vadovaujama buvusio gynybos ministro *Ariel Sharon*, sutinka dalyvauti koalicinėje, abiejų didžiųjų partijų sudarytoje vyriausybėje, tačiau reikalauja ne tik svarbių – Užsienio reikalų ir Gynbos – ministerijų, bet siekia ir vicepremjero vietos. Šiuo metu premjeras nebeturi parlamente daugumos.

Izraelio sraigtasparniai raketomis daužo palestiniečių pozicijas. Į susirėmimus, vykusius prie Betliejaus, Izraelio valdžia panaudojo tankus. Palestiniečiai tankų neturi.

Egipte vykusiame arabų valstybių vadovų suvažiavime, salę pasipiktinęs paliko Libijos diktatorius, pulkininkas *M.Khaddafi*. Jis siūlo paskelbti Izraeliui karą. Palestiniečių vadovas *Y. Arafat*, išgirdęs, kad Izraelio premjeras nutraukia taikos derybas, pasakė: "Ar jis sieks taikos ar

ne, tegu eina į pragarą".

• Naujojo Jugoslavijos prezidento šalininkai įteikė Serbijos vyriausybei reikalavimus atšaukti iš pareigų daug buvusio režimo aukštųjų pareigūnų. Tarp jų minimas Valstybės saugumo komiteto viršininkas Rade Markovič, valstybės prokuroras Dragisa Krsmanovič ir Aukščiausiojo Teismo narys Balsa Govedarica.

• Kinija kritikavo Vatikano paskelbtą Kinijos kankinių sąrašą. Kinijos propaganda tvirtina, kad jie buvo ne kankiniai, bet "kriminalistai", veikę kartu su "imperialistais ir kolonizatoriais".

• Serbijos pilietis kaltinamas už karinius nusikaltimus Bosnijoje, susisprogdino pats tuo metu, kai jį bandė suimti NATO kareiviai. Šio sprogdimo metu buvo sužeistas jo brolis ir keturi jauni vokiečiai – taikos prižiūros dalinio kariai.

SKESTU VANDENS ŠAUKŠTE

"Buvau. Esmi. Ir ... išnyksiu, kaip dūmas, blaškomas vėjo." (*Autoriaus ranka įrašyta knygos tituliniam lapui.*)

[...] Niekada nebūčiau žadinęs praeities, jeigu ne tie "kaltinimai dėl žydų genocido". Rašė spauda, šaukė radijas, televizija. Pamanykit, "pagautas" bausis žydų genocido vykdytojas. Blaiviau mąstančiam žmogui net sunku įsivaizduoti, kokia laki vaizduotė tų vadinamųjų "nacių medžiotojų". Bet kai sudėlioji visus kaltinimus, išvysti lygiai tą patį scenarijų – prisiminkime pasaulyje gerai žinomą ukrainiečio Demjaniuko bylą.

Tokiais pačiais metodais ir panašiais kaltinimais ukrainietis buvo įvartytas į kampą, lygiai kaip ir aš. Tie patys "nacių medžiotojai" ar jų sekėjai sukūrė didžiulę bylą, pristatė net gyvų žmonių liudijimų, melagingų aiškinimų, suklustotų dokumentų. Kaltinamasis buvo nugabentas į Izraelį, ten laikytas ir pagaliau tos valstybės teismo nuvestas mirties bausme. Vis dėlto garbingiems ir sąžiningiems advokatams pavyko įrodyti, jog vadinamieji prokurorai iš JAV teisingumo departamento Specialių tyrimų skyriaus (OSI) pateikė suklustotus dokumentus, apšmeižė niekuo nekaltą žmogų. Aukščiausiasis Izraelio teismas išteisino Demjaniuką. Jis grįžo į JAV, atgavo atimtą JAV pilietybę, kurią buvo igijęs teisėtai, taip pat jam buvo grąžintos visos privilegijos.

Štai kokie tie OSI prokurorai ir teismai. Neteko girdėti, kad kalti dėl Demjaniuko bylos pareigūnai būtų buvę patraukti į teismą ir sulaukę atpildo. Juk jie paprasčiausiai buvo sunaikinę dorą žmogų. Reikėjo didžiulių pastangų, kad išaiškėtų tiesa. O juk visiškai panašiai klostėsi įvykiai ir man.

Emigruodamas 1955 metais į JAV ir 1976 metais pri-

(Ištrauka iš Aleksandro Lileikio knygos "Pažadinto laiko pėdsakais")

ėmęs šios šalies pilietybę, į visus įvairių anketų klausimus atsakiau kuo išsamiau ir tiksliai, nurodžiau, ką veikiau ir dirbau 1928-1944 metais. Specialių tyrimų skyriaus prokurorai, pasinaudoję mano atvirumu, gudriai į jų sukurptus dokumentus įrašė savo pastabą "gal prisidėjo prie žydų naikinimo..." Ta neaiškiu būdu atsiradusi abejonė "gal" ir tapo dingstimi pradėti mano persekiojimą. O juk buvo praėję jau 28-eri metai nuo to laiko, kai atvykau į JAV.

Prisimenu 1983 metų birželio 23 dieną. Į mano namus atvyko OSI vadovas su draugu. Nuo pirmos minutės elgėsi įžūliai ir nekultūringai. Išdidžiai jis man pareiškė, jog Antrojo pasaulinio karo metais aš buvęs Ypatingojo būrio, naikinusio žydus, vadu arba šio būrio aktyvistu.

Neprašyti svečiai šaukė, mostagavo popieriumi, kuriam, pasak jų, esąs Ypatingojo būrio narių sąrašas, rodė dar kažkokį nuorašą, jų žodžiais tariant, įrodantį mano kaltę. Jie net nebandė ką nors aiškintis, išgirsti tiesą, o tik šaukė ir kaltino. Priminiau, jog jie yra privačiame bute, o aš neketinu jiems aiškintis. Vis dėlto buvo labai sunku. Gerai, kad mane drąsino ir rėmė žmona Gražina (susituokėme 1983 metais).

Praėjo dešimt ramių metų. Buvau jau ir primiręs OSI vadovo vizitą. Tačiau 1992-1993 metais prasidėjo ilgai planuotas mano persekiojimas. Spauda ėmė skelbti, anot jų, tikrus dokumentus, įrodančius mano kaltę. Nuo jos neatsiliko ir radijas bei televizija. Atrodė, jog Lileikis yra pats didžiausias šio amžiaus galvažudys, neregėto masto nusikaltėlis. Kreipiausi į advokatus, kad įrodyčiau, jog esu kaltinamas neteisėtai. Advokatai veltui ne-

dirbo. Jie taip iščiulpė mano santaupą, jog likau be skatiko. Amerikoje sakoma, jog kalėjime nesėdi tas, kas turi pinigų. Advokatams net nereikėjo manęs gelbėti nuo kalėjimo, nes nebuvau padaręs jokio kriminalinio nusikaltimo. Pilietybės gavimas ir jos praradimas yra civilinės teisės dalykas.

1994 metų rugpjūčio viduryje Specialių tyrimų skyrius man atsiuntė laišką. Jame buvo rašoma, jog privaliau patvirtinti, esą pateikti kaltinimai yra teisingi. Paskui per 45 dienas grąžinti pilietybės dokumentą bei pasą ir išvykti iš Amerikos. Buvo nurodytas ir motyvas: jeigu taip, jų nuomone, protingai pasielgčiau, tai ir aš, ir JAV tarnybos išvengtų nereikalingų išlaidų. Štai kokie jie geručiai – skęstančiajam vandens šaukšte meta meškerę. Kabinkis už kabliuko.

Nepraėjo nė 45 dienos, kai pats OSI vadovas 1994 m. rugsėjo 21 dieną surašė keturių punktų kaltinimą. Svarbiausias jų tikslas buvo įrodyti, kad atseit A. Lileikis atvyko į JAV ir gavo Amerikos pilietybę neteisėtai – vadinasi, melavo... Todėl reikalavo iš manęs atimti pilietybę.

1994 metų rugsėjo 22 dieną netikėtai pasipylė kaip iš gausybės rago laikraščių straipsniai rėksmingomis, dėmesį atkreipiančiomis antraštemis. Net trys Bostono leidiniai pranešė, kad jų valstijoje gyvenęs tikras nusikaltėlis – Aleksandras Lileikis, kaltas dėl 45-50 tūkstančių žydų žūties. Išėlinę į mano butą reporteriai slapta nufotografavo ir ėmė visais būdais šmeižti mane. Tokią psichologinę ataką sunku ir aprašyti.

Spaudai į talką atėjo televizija. Garsiakalbiai, stiprios šviesos, didžiulis būrys reporterių. Jie apsupo mano namus ir ėmė terorizuoti. Reporteriai įžūliai bandė brautis į namų vidų. Laimei, namas

buvo aptvertas, ir tvora saugojo mane nuo šių įsibrovėlių. Neįsivaizdavau, kad Amerikoje, laisvės šalyje, būtų galimi tokie laukiniai išpuoliai prieš nekaltą žmogų. Vienos televizijos stoties reporteris su didžiuliu pasitenkinimu šaukė: "Jis savo rankomis Vilniuje nužudė 40 tūkstančių žmonių..."

(Tęsinys – kitoje laidoje)

Pasaulis ir Lietuva

* **PREZIDENTO DEKRETAS.** Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus pasirašė dekretą dėl Rolando Pakso kandidatūros teikimo į ministro pirmininko postą. Spalio 24 d. šis dekretas įteiktas Seimui. *REUTERS*

* **KRITINĖ RIBA.** Kandidatas į Ministrus Pirmininkus R. Paksas sakėsi jaučiąs pareigą tęsti savo buvusios Vyriausybės pradėtus darbus. R. Paksas 1999 metais penkis mėnesius vadovavo konservatorių Vyriausybei. Pretendentas į Ministrus Pirmininkus Seimo posėdyje teigė valstybę priėjus kritinę ribą. "Toliau imituoti reformas yra nedora. Mums nereikia Saulėlydžio ar kitų komisijų išvadų, kad šiandien suvoktume: jei valstybė nekeis savo ekonominės politikos, nepradės jos orientuoti į žmogų, į jo ir jo vaikų ateitį, netrukus mūsų laukia ne saulėlydis, mūsų laukia ekonominė, socialinė, moralinė naktis". Viltį teikiančiu poslinkiu R. Paksas savo kalboje pavadino tai, kad pirmą kartą po Seimo rinkimų jokia partija neturi daugumos. "Pagaliau Lietuvoje prasidės tarimosi ir susitarimo, derybų ir kompromisų metas". *ELTA*

* **SEIMO PIRMININKO PAVADUOTOJAI.** Valstiečių partijai atstovaujantis Seimo narys Ramūnas Karbauskis ir Naujosios politikos koalicijos atstovas liberalas Gintaras Steponavičius spalio 24 d. išrinkti Seimo Pirmininko pavaduotojais. R. Karbauskis – buvęs praėjusios kadencijos Seimo narys. Gruodžio mėnesį jam sukaks 31 metai, jis yra baigęs Lietuvos žemės ūkio akademiją. Seimo Pirmininko pavaduotojas – 33 metų Seimo narys G. Steponavičius 1992 metais baigė Vilniaus universiteto Teisės fakultetą. Jis yra šio universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto dėstytojas.

* **DIDŽIAUSIOS GYDYKLOS BANKROTAS.** Atsižvelgiant į didėjančias Druskininkų fizioterapijos gydyklos skolas, Sveikatos apsaugos ministerija įgaliojo jos direktorių A. Martinkų vykdyti įstatyme numatytas bankroto procedūras. Druskininkų gydykla pastatyta sovietiniais laikais ir buvo skirta tenkinti visos Sovietų Sąjungos pacientų poreikius. Lietuvos pacientai sudarydavo vos 20 proc. besigydančių. Gydyklos planinis pajėgumas yra 8000 procedūrų per dieną. Pastaruoju metu per dieną buvo atliekama vos 90 procedūrų. Kitos Lietuvos sanatorijos turi savo fizioterapijos gydyklas ir visiškai patenkina pacientų poreikius. Gydyklos skolos šiuo metu siekia 855 tūkst. 399 Lt. Įstaiga negali atsiskaityti su energetikais ir šilumos tiekėjais. Druskininkų savivaldybė rengia projektą, kaip panaudoti gydyklą ir išsaugoti darbo vietas. *ELTA*

* **NUSIKALTĖLIAI SIAUBIA KAIMUS.** Aukštaitijos vienkieniuose gyvenantys vieniši seneliai nebesijaučia saugūs. Jų pensijos ar už parduotą pieną gauti pinigai kaimus siaubiantiems banditams yra lengviausiai pasiekiamas grobis. Įbauginti Lietuvos ūkininkai palieka savo sodybas. Panevėžio rajono, kur šiemet jau įvykdyta 40 plėšimų (pernai užregistruota 14), kriminalinės policijos vadovas S. Petraitis sakė, jog plėšimų kaime sparčiai daugėja. Panaši padėtis ir kituose rajonuose. *ELTA*

* **MIRĖ P.B. VARKALA.** Didžiosios Britanijos lietuviai neteko aktyvaus visuomenininko, lietuviybės puoselėtojo, ekonomisto Petro Bazilijaus Varkalos. Jis mirė spalio 20 d., eidamas 92-uosius metus. P.B. Varkala gimė Kauno apskrityje, Pakuonio valsčiuje, Girininkų kaime. Baigęs Vytauto Didžiojo universitete ekonomiką, 1935 metais išvyko pagilinti žinių į Angliją, kurioje liko visam laikui. Buvo pakviestas dirbti "Maisto" ir "Pienocentro" atstovu Londone, 1940 metais paskirtas žemės ūkio atašė prie Lietuvos pasiuntinybės. Pasibaigus karui, vadovavo dviem plačiais tarptautinius ryšius turinčioms prekybos bendrovėms. 1947 metais P.B. Varkala kartu su kitais įkūrė Didžiosios Britanijos lietuvių sąjungą ir trejus metus buvo jos pirmininkas, vėliau – tarybos narys. Penkerius metus pirmininkavo Londono lietuvių diskusijų klubui. Visą gyvenimą rėmė lietuvišką veiklą išeivijoje, bendradarbiavo užsienio lietuvių spaudoje. Atgavus Lietuvai nepriklausomybę stengėsi padėti Tėvynei. *ELTA*

"Sustok, akimirka žavinga..." Buriniai laiveliai Galvės ežere, šalia Trakų pilies.

Dr. Irenos Virketienės nuotr.

S V A R U S L A I M Ė J I M A S !

Iš Amerikos Baltų Laisvės Lygos pranešimo

ATNAUJINTA JAV PAGALBA BALTIJOS VALSTYBĖMS

Amerikos Baltų Laisvės Lygos informacinė tarnyba praneša, kad jungtinis JAV Senato ir Atstovų rūmų komitetas spalio 24 d. panaikino demokrato senatoriaus iš *New Mexico* valstijos *Jeff Bingaman* pasiūlytą pataisą ir pritarė tam, kad Baltijos valstybių gynybos reikalams būtų paskirta 20 milijonų dolerių. Senato priimtame įstatyme pažymėta, kad ta parama "pagreitins Baltijos valstybių įsijungimą į NATO". Be to, pagal šį įstatymą taip pat skiriami 5 mln. dolerių Baltijos valstybių energetikos, gamtos saugos, kovos su korupcija ir teisėtvarkos stiprinimo reikalams.

Aštri kova dėl šios paramos prasidėjo liepos 13 d., kai senatorius *J. Bingaman*, svarstant paramos užsieniui įstatymą, pasisakė už tai, kad Baltijos valstybių gynybos stiprinimui numatytas sumas reikia nukreipti į paramos neturtingiausioms pasaulio valstybėms fondus. Amerikos Baltų Laisvės Lyga tuoj pat

kreipėsi į Baltijos valstybių rėmėjus Kongrese, Valstybės departamente, Saugumo tarnyboje, prašydama jų paramos, kad *J. Bingaman* pataisa būtų panaikinta, o paramos Baltijos valstybėms fondai būtų atkurti. Amerikos baltijiečiai buvo raginami paremti lygos pastangas.

Nuo liepos vidurio lyga, vadovaujama Valdžio Pavlovskio, kasdien laiškais, telefonais ir per internetą pranešdavo visuomenei, į kuriuos Kongreso narius reikia kreiptis ir ko iš jų prašyti. Buvo nurodyti jų adresai, telefonai, elektroninio pašto adresai. Parengti net laiškų pavyzdžiai. Lyga dirbo su tokiu pat entuziazmu, kaip ir 1981-1982 metais, kai buvo kvojama dėl "Baltų laisvės dienos" rezoliucijos.

Į šį kvietimą baltijiečiai noriai atsiliepė. Tūkstančiai elektroninių laiškų, telefono skambučių ir įprastinio pašto laiškų pasiekė Kongreso narius. Apie tai buvo plačiai rašoma išeivijos spaudoje. Peti-

cijos plaukė iš *Chicago, Cleveland, Indianapolis, Kalamazoo, Los Angeles, New Jersey, Philadelphia* ir *San Francisco*. Surinkta daugiau kaip 1500 parašų. Baltijiečių pastangas stipriausiai rėmė šie kongresmenai: *John Shimkus / R -IL/, Dennis Kucinich / D-OH/, Sonny Callaban / R-AL/, Joseph Knollenberg / R-MI/ bei senatoriai Richard Durbin /D-IL/, Slade Gorton /R-WA/ ir Mitch McConnell /R-KY/.* Todėl minėtose valstijose gyvenantys baltų kilmės amerikiečiai turėtų paremti šiuos Baltijos valstybių draugus per rinkimus ir jiems padėkoti laiškais. Kaip sakė žinoma lygos veikėja, buvusi jos prezidentė, o dabar direktorė Angelė Nelsienė, tai buvo didžiausia jungtinė baltijiečių kampanija, surengta pastaraisiais metais.

Amerikos Baltų Laisvės Lygos pastangas rėmė ir kitos baltiškos organizacijos.

2000 m. spalio 24 d.

34-ajame metiniame Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus pokilyje dr. Antanas Razma buvo apdovanotas Metų žmogaus žymeniu. *Illinois* valstijos gubernatoriaus *George H. Ryan* sveikinimą A. Razmai perdavė gubernatoriaus atstovė *Pat Michalski*. (Nuotrauka gauta iš gubernatoriaus įstaigos)

LR AMBASADOS PRANEŠIMAS

JAV Senatas patvirtino Investicijų apsaugos ir skatinimo sutartį su Lietuva

Vašingtonas. Spalio 18 d. JAV Senatas vienbalsiai patvirtino dvišalę Lietuvos ir JAV investicijų apsaugos bei skatinimo sutartį. Ji teisiškai reglamentuoja dvišalius investicinius santykius - garantuoja abipusę investicijų apsaugą, numato galimų ginčų sprendimo procedūras, teisiškai apibrėžia kitus abiejų šalių investuotojams aktualius klausimus.

Sutartis turėtų tapti dar vienu Lietuvos ir JAV dviša-

lius ekonominius santykius skatinančiu veiksmu. Ji turėtų paskatinti Lietuvą ir JAV investuoti viena kitos teritorijoje, sukurti palankesnes sąlygas ūkinei veiklai, steigti bendras ir užsienio kapitalo įmones, plėsti gamybą ir prekybą.

Sutartis įsigalios, praėjus 30 dienų po šalių apsigkeitimo patvirtinimo dokumentais. Lietuvos Seime ji patvirtinta anksčiau.

Rolandas Kačinskas

LAPKRIČIO 7-AJĄ – JAV PREZIDENTO RINKIMAI

GEORGE W. BUSH ON CENTRAL AND EASTERN EUROPE SUPPORTING DEMOCRACY, PEACE AND FREEDOM

I am proud that America's commitment to freedom and democracy was rewarded in 1989 with the emergence of a Europe whole and free.

In the new era that resulted, some of America's strongest friends and allies have been the democracies of Central and Eastern Europe. These countries are making progress toward developing market economies and democratic political systems that are the best way to ensure their long-term stability and security.

In their recent histories, these nations have shown their commitment to the values shared by members of the transatlantic community. Many have already made a real contribution to the defense of these values in Bosnia and Kosovo.

The basic principles of freedom and dignity are universal. People should be able to say what they think, worship as they wish, and elect those who govern them. These ideals have proven their power on every continent. Through their historic struggle against Communism and their ultimate triumph, the people of Central and Eastern Europe inspired the world. All Americans recognize and applaud the tremendous achievements of the people of Central and Eastern Europe in reclaiming their freedom and rejoining the transatlantic community of democracies.

America has one national creed, but many accents. If I am elected President, I will actively support the democracies of Central and Eastern Europe by promoting economic development and regional peace, and strengthening ties between these nations and the United States of America.

George W. Bush

www.GeorgeWBush.com

Paid for by Bush/Cheney 2000, Inc.

KVIEČIAME BALSUOTI UŽ GEORGE W. BUSH IR RESPUBLIKONUS!

Gerbiamieji Amerikos lietuviai,

Lapkričio 7-tą dieną rinksime Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentą, dalį senatorių, visus kongresmenus, o savo valstijose – įvairius pareigūnus. Nuo to, ar rinkimus laimės respublikonai, ar demokratai, priklausys, kuria linkme pasuks Amerika. Be to, naujasis prezidentas turės progą paskirti mažiausiai tris Aukščiausiojo Teismo teisėjus, kurie interpretuos įstatymus. Nuo jų sprendimų priklausys šio krašto kryptis ir mūsų vaikų ateitis.

Gubernatorius George W. Bush ir Respublikonų partijos programa pasisako:

- už moralinių vertybių aspekto atkūrimą tautoje, orumą Baltuosiuose Rūmuose ir pagarbą Prezidento postui;
- prieš žiaurumą ir pornografiją, brukamą per televiziją, filmus ir internetą, ypač žalojančią mūsų jaunimą;
- už negimusių kūdikių gyvybės apsaugą, prieš abortus (ypač paskutinėje stadijoje);
- už Social Security draudimo sistemos stiprinimą, draudžiant jos lėšas nukreipti kitiems valdžios reikalams, įvedant investavimo būdą;
- už Medicare sistemos tęstinumą, jos stiprinimą bei pagerinimą, suteikiant teisę pasirinkti draudimo formas;
- už lengvatas vyresnio amžiaus žmonėms, išgyjant vaistus;
- už švietimo sistemos pertvarkymą, neapleidžiant nė vieno vaiko ir suteikiant tėvams teisę pasirinkti viešąsias arba privačias mokyklas, kurias lankys jų vaikai;
- už subalansuoto biudžeto tęstinumą ir atsakingą lėšų pertekliaus panaudojimą, skiriant dalį jų valstybės skoloms išmokėti, kitą dalį – socialinių programų pagerinimui, likusias lėšas – visų federalinių mokesčių sumažinimui;
- už gamtos apsaugą, taupų ir saugų naftos bei gamtinių dujų naudojimą, siekiant sumažinti šalies priklausomybę nuo naftos eksportuotojų diktato;
- už tvirtą, aiškią ir nuoseklią užsienio politiką, į pirmą vietą iškeliant Amerikos saugumą ir krašto gerovę;
- už karinių jėgų stiprinimą, modernizuojant ginkluotę, už tinkamą kariškių aprūpinimą ir už priešraketinės saugumo sistemos sukūrimą;
- už tolimesnę NATO plėtrą, pabrėžiant, kad Rusija nediktuos Amerikai, ką priimti ir ko nepriimti į NATO.

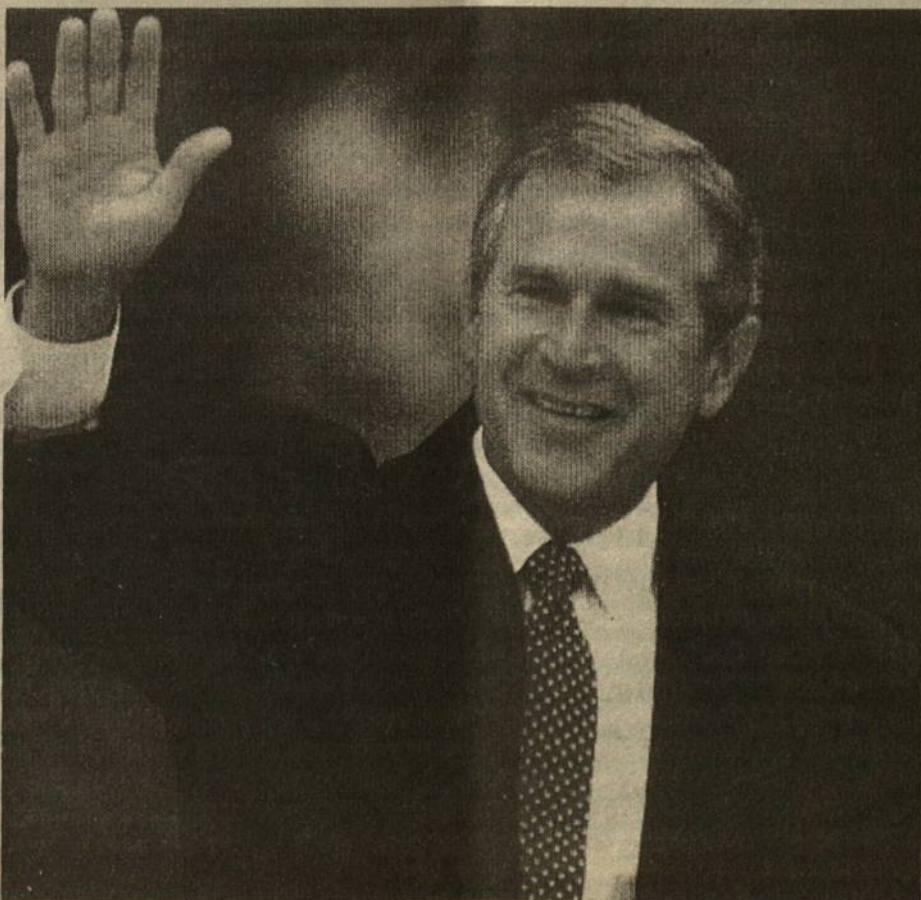
Paminėjome tik dalį gubernatoriaus George W. Bush ir Respublikonų partijos programos teiginių. Šiuos uždavinius jie ketina spręsti, jei laimės rinkimus. Tikime, kad stebėjote rinkimų kampaniją ir klausėtės, ką šneka opozicija, demokratai. Mums atrodo, kad Respublikonų programos yra geriausios Amerikai ir mums, Amerikos lietuviams. Todėl, jei jums rūpi Amerikos ateitis, kviečiame: junkitės į mūsų eiles ir

**LAPKRIČIO 7-ĄJĄ BALSUOKITE UŽ
GEORGE W. BUSH IR RESPUBLIKONUS**

**Kviečiame vietinius lietuvius nepamiršti balsuoti už
BALTIC CAUCUS ko-pirmininkus JAV Kongrese**

DENNIS J. KUCINICH (D), Ohio

JOHN M. SHIMKUS (R), Illinois

**Kvalifikuota medicinos pagalba
– kiekvienai šeimai**

Su pagarba:

Dr. Zigmas Brinkis, Los Angeles, CA
Juožas ir Reda Ardžiai, Fairview, PA.
Dr. Algimantas Čepulis, Willoughby Hills, OH.
Dr. Petras Kisieličius, Cicero, IL.
Dr. Kazys ir Marija Ambrozaičiai, Chesterton, IN.
Prof. Justinas ir Regina Pikūnai, Northville, MI.
Pranas ir Ilga Jurkai, Elmhurst, IL.
Algis ir Liuda Rugieniai, Bloomfield Hills, MI.
Anatolijus ir Danutė Milunai, Downers Grove, IL.
Vytautas ir Marytė Petruliai, Livonia, MI.
Dr. Viktoras Stankus, Cleveland, OH.
Algis ir Irena Regiai, Chicago, IL.
Dr. Zenonas Prūsas, Chillicothe, OH.
Jonas ir Irena Pabedinskai, Westchester, IL.
Dr. Bejaminsas Kviety, Livonia, MI.
Vytautas Kutkus, Dearborn Heights, MI.
Vytautas ir Elena Vidugiriai, Rancho Palos Verdes, CA.
Rimas Laniauskas, Euclid, OH.
Vladas ir Gražina Plečkaičiai, Richmond Heights, OH.
Dr. Petras Žemaitis, Canton, MI.
Leonas ir Danutė Petroniai, Dearborn Heights, MI.
Dr. Ferdinandas Kaunas, Westchester, IL.
Vincas ir Aldona Kačinskai, Sawyer, MI.
Dr. Jonas ir Eugenija Geniai, Frostburg, MD.
Nijolė Zelwinder, Rochester Hills, MI.
Eugene J. Žiūrys jr. Wethersfield, CN.
Juožas ir Aldona Šulaičiai, St. Petersburg, FL.
Mykolas ir Audronė Pakščiai, Potomac Falls, VA.
Daumantas ir Kim Pakštys, Fairfax, VA.
Reza ir Virga Beheshte, Patomac, MD.
Algis ir Dalė Lukai, Fredrick, MD.
Jurgis ir Danguolė Jurgučiai, W. Bloomfield, MI.
Aušra Zerr, Glenside, PA.
Saulius ir Lina Anužiai, Lansing, MI.
Rima Sell, Orland Park, IL.
Andrius ir Daina Anužiai, Howell, MI.
Jonas ir Gražina Urbonai, Clawson, MI.
Algis Šilas, Alexandria, VA.
Leonas ir Nijolė Maskaliūnai, Palos Heights, IL.
Dr. Jonas Valaitis, Warton Springs, IL.
Juožas Vaineikis, Oak Lawn, IL.
Vanda Petkus, Park Ridge, IL.
Antanas ir Liucija Mažeikai, Marina Del Rey, CA.
Narimantas ir Janina Udriai, Farmington Hills, MI.
Kęstutis ir Dr. Stefa Miškiniai, Farmington Hills, MI.
Albinas Mackevičius, CA.
Arūnas Barkus, Santa Monica, CA.
Vincent Juodvalkis, CA.
Vytautas ir Bronė Volertai, Delran, NJ.
Dr. Vacys Šaulys, Chicago, IL.
Dalia Puškorienė, Willoughby Hills, OH.
Vacys ir Ona Rociūnai, Independence, OH.

Jaunimo puslapis

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO RUOŠOS KOMITETO KREIPIMASIS

Mieli bičiuliai ir rėmėjai,

kreipiuosi į Jus 10-ojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso (PLJK) Organizacinio komiteto vardu. Kongresas vyks Australijoje (Sydney, Melbourne bei provincijos mieste netoli Melbourne) ir tęsis nuo 2000 m. gruodžio 22 d. iki 2001 m. sausio 11 d.

PLJK yra už Lietuvos ribų gyvenančių lietuvių jaunimo pasaulinis suvažiavimas, kurio tikslas – parengti Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos (PLJS) veiklos planus ateičiai. PLJS yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) skyrius, jos jaunimas. Nuo 1966 metų Kongresai yra tie forumai, kuriuose pasirodo, subręsta ir į vadovaujančias vietas Bendruomenėje iškyla nauji žmonės. Šiame, dešimtajame Kongrese svarbiausios diskusijų temos bus šios:

- tautinio identiteto klausimai;
- užsienio lietuvių bendruomenių išsilaikymo strategijos;
- ryšiai tarp užsienio lietuvių bendruomenių ir Lietuvos;
- PLJS ir ateities Kongresų organizaciniai klausimai.

Ypatingai rūpinamės, kad į šį Kongresą galėtų atvykti atstovai iš Lietuvos ir iš Rytų Europos kraštų. Subyrėjus sovietinei imperijai,

Rytų Europos lietuviams atsirado galimybė įsijungti į PLJS šeimą. Tačiau tų kraštų Bendruomenės veikia labai nepalankiose sąlygose ir joms reikia mūsų pagalbos. Dalyvaudami Kongrese, jų atstovai galės pasinaudoti Vakaruose įgyta patirtimi, kuri jiems padės stiprinti jų bendruomenes. Užmezgę tvirtus ryšius su kitomis lietuvių bendruomenėmis, jie užsitikrins tolimesnę savo bendruomenių veiklą.

Laukiame atstovų ir iš Pietų Amerikos kraštų, kurių bendruomenės susiduria su gal kitokiais, bet vis vien dideliais sunkumais, bandydamos išlaikyti lietuviybę. Dalyvaudami Kongrese, būsimieji Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus bendruomenių vadovai gautų progą sustiprinti savo pasiryžimą ir su įkvėpimu imtis darbo.

Mes neturime pakankamai lėšų, kad galėtume paremti šių kraštų atstovų dalyvavimą Kongrese. Rytų Europos kraštų atstovai dėl savo sunkios ekonominės padėties neįstengia sumokėti atvykimo ir dalyvavimo išlaidų. Todėl kreipiamės į jus, prašydami aukų, kad galėtume padėti į Kongresą atvykti Gudijos, Estijos, Gruzijos, Latvijos, Moldovos, Lenkijos, Rusijos, Sibiro, Ukrainos ir, žinoma, Lietuvos atstovams.

Pietų Amerikos kraštų atstovams taip pat reikia pagalbos. Ju padėtis – nedaug

geresnė, o dalyvavimas Kongrese jiems taip pat bus labai naudingas.

Mūsų organizacijos nariai yra daugiausia studentai arba tik neseniai įsidarbinę žmonės. Jie visi uoliai dirbo, rinkdami Kongresui lėšas. Tačiau, kad ir kaip stengiamės jas taupyti, jų vis tiek nepakanka, kad galėtų atvykti visi atstovai. Prašome tad jūsų paramos. Kiekviena auka prisidės prie Kongreso pasisiekimo ir prie Lietuvių Bendruomenių veiklos tęstinumo. Paremkite Kongresą savo aukomis! (JAV-ose aukoms skirtos sumos yra nurašomos nuo federalinių mokesčių (Federal ID no. 36-3097269).

Cekius rašykite "X Lithuanian World Youth Congress" ir siųskite adresu:

X-PLJK Organising Committee, 973 Ripple Ridge Cove, Darien, IL 60561-5490, USA

Dėkodamas už jūsų paramą,

Petras Šurna

Dešimtojo PLJK ruošos komiteto pirmininkas

KOMPIUTERIŲ ŠALIES NAUJIENOS

Daiva Jaudegytė

**Ekranas,
nešiojamas ant nosies**

(Pabaiga. Pradžia – 40 nr.)

Eye-Trek FMD 700 – sudėtingos elektronikos priemonė "akiniai", panašūs į įprastus, bet vietoje lęšių juose įtaisyti du 0,55 colio (apie 14 mm) įstrižainės LCD (Liquid Crystal Display) ekranai, skirti vaizdo projektavimui. Nors "akiniai" – nedideli, juos užsidėjusiam žmogui atrodo, lyg jis žiūrėtų į didelį ekraną: LCD akiniuose susidarantis vaizdas prilįgsta 52 colių skersmens ekranui.

Su ekranu parduodamos ir ausinės. Visas komplektas sveria 105 gramus. Japonijos parduotuvėse "Eye-Trek" kainuoja apie 1400 dolerių.

Elektroninis įtaisas įsimena patikusias dainas

Artimiausiu metu "Sony" planuoja pradėti prekiauti nauju įtaisu – "eMarker". Muzikos mėgėjams jis leis pasižymėti patikusias radijo stočių perduodamas dainas ir vėliau jas nusipirkti internete. Sony "eMarker" – tai skaitmeninis chronometras, kurį galima prijungti prie kompiuterio. Išgirdęs patinkančią dainą, vartotojas turi paspausti vienintelį įtaiso mygtuką. Grįžus namo, įtaisą reikia prijungti prie kompiuterio ir apsilankyti "eMarker" tinklapyje: <<http://www.emarker.com/>>. Pagal radijo stočių įrašus nustatoma, kurios dainos buvo pažymėtos. Atrinktas dainas galima pasiklausyti, kataloguoti, taip pat užsakyti ir nusipirkti internetinėje parduotuvėje.

Siūlome!

Kas norite pamatyti rožaus spalvą, pažiūrėkit iranėčių "THE COLORS OF PARADISE". Tai 1999 metų Majid Majidi filmas, Mont-

real festivalyje laimėjęs "Best Picture"! Nebūtina atsisturti rojuje, kad sužinotum, kokios jis spalvos! Sunku patikėti, kad kažkur Irane, ant kalno

kuriamas tikras menas. Nebijočiau pavadinti kino šedevru! Patarčiau žiūrėti kino salėje, ne per TV.

Darija Giniūnaitė

Pasitikėjimas

Vesta Dvareckaitė
**"Aušros" aukštesniosios
lituanistinės mokyklos
10 sk. mokinė**

jų nepamatys. Taip ir padarė: labai greitai įlipo į medį ir žiūrė.

Iš pradžių nieko nematė, bet paskui pasirodė kažkas juoda. Gi žiūrė: meška! Kaip jie išsigando! Indrė vos neiškrito iš medžio, norėdama pažiūrėti į mešką. Pasėdėjo jie kiek laiko, o meška jau seniai nudūmė, bet jie dar bijojo išlipti.

Išaušo rytas. Mokiniai buvo labai išalkę ir pavargę. Nežinojo, ar turės užtektinai jėgų pareiti namo. Bet staiga vienas trečiokas prisiminė, kad jam liko maisto iš mokyklos, nes nespėjo pavalgyti, kol skambutis suskambėjo. Išsitraukęs iš kuprinės, jis pasidalino su visais, ir jie atgavo jėgas. Tada sumanė grįžti namo. Nulipo nuo medžio ir pradėjo eiti. Eina eina ir žiūrė – upelis. Jau skaisi saulė prašvito. Vaikai džiau-gėsi, kad daug keliavo. Indrė ir jos draugai pagaliau grįžo namo. Tėvai buvo labai susi-

rūpinę, bet laimingi, kai pamatė vaikus.

Kitą rytą visi susitiko mokykloje ir pradėjo pasakoti, kas atsitiko. Tai kiti vaikai net akis išpūtę klausė. Išgirdę tą istoriją, mokytojai net pasiūlė jiems eiti į mokyklos auditoriją ir papasakoti, kas atsitiko. Jie labai apsidžiaugė, gavę tokį pasiūlymą, ir sutiko.

Kitą dieną trečiokai, Indrė ir Diana atsistojo ant scenos ir pradėjo kalbėti per mikrofoną. Vaikai ir mokytojai buvo labai nustebę tuo įvykiu ir jų drąsumu. Kiti net savo šeimas pasikvietė pasiklausyti. Pasakojimo pabaigoje Indrė pradėjo šnekėti:

– Tas įvykis visai nebūtų atsitikęs, jeigu aš nebūčiau pasitikėjusi savo dabar labai gerais draugais ir jeigu nebūtume padėję vienas kitam. Aš noriu pasakyti: reikia būti atviram ir geram, kad žmonės tavimi pasitikėtų.

(Šis rašinėlis laimėjo antrąją premiją JAV LB Švietimo tarybos rašinių konkurse aukštesniųjų klasių moksleiviams)

Kaune gyvena mergaitė, vardu Indrė. Ji buvo labai graži ir kukli. Ji lankė 4-ąją klasę Jono Petružio mokykloje. Jai sekėsi neblogai, visi ją mėgo, bet kiekvieną dieną kažkas jai vis blogą nuotaiką sudarydavo. Kartą keli trečiokai ir viena ketvirtokė, Diana, pasikvietė ją eiti į parką. Pagalvojo ji kiek, bet nieko neatsakė, nes nelabai jais pasitikėjo. Bet kai Indrė pamatė savo naujų draugų nuliūdusius veidus, ji sutiko.

Parke jie užsizaidė smagiai: burbulus pūtė, piešė ir žaidė futbolą. Atėjo vakaras, jau laikas namo. Bet einant namo vis temo ir temo, o dar kelios mylios iki namų. Bet vis tiek jie ėjo. Tik staiga girdi: kažkas kaukia ir rėkia. Išsigando visi ir pradėjo bėgti. Kažkas juos pradėjo sekti. Išsigando visi ir dar greičiau ėmė bėgti. Jie nepasižiūrėjo, kas ten juos sekė, nes per daug bijojo. Bėgant Diana sušuko:

– Greičiau bėgam į kitą pusę, gal mūsų nepagaus.

Taip ir padarė: nubėgo į kitą pusę ir sugalvojo įlįpti į medį. Manė, kad tamsu, gal

KVIEČIAME BALSUOTI UŽ GEORGE W. BUSH IR RESPUBLIKONUS!

(Atkelta iš 6 p.)

Dr. Vytautas Bieliauskas, Cincinnati, OH.
Vytautas ir Jurina Rugieniai, Livonia, MI.
Algis ir Yolanda Zaporackai, Farmington Hills, MI.
Romas ir Angelė Nelsai, Fullerton, CA.
Aušrelė Sakalaitė, Lemont, IL.
Vytautas J. Griaužinis, Elgin, IL.
Jonas ir Bronė Vasiai, Dedham, MA.
Adomas ir Lillian Marsh, Clarendon Hills, IL.
Birutė Navickienė, Lemont, IL.
Mindaugas ir Olimpija Baukus, Cicero, IL.
Vytautas ir Elena Jasinevičiai, Downers Grove, IL.
Birutė Vindašienė, Palos Hills, IL.
Bernard ir Regina Narušiai, Cary, IL.
Regina Andrijauskas, Orland Park, IL.
Greg ir Lauric Kleponiai, Annapolis, MD.
Kęstutis ir Dalia Ječiai, Villa Park, IL.
Kazys Ripskis, Phoenix, AZ.
Mark Bablin, Verona, NJ.
Eugenijus Bartkus, Beverly Shores, IN.
Vytautas Mažeika, Treasure Island, FL.
Adolfas ir Sofija Jelioniai, Darien, IL.
James ir Gražina Liautaud, Chicago, IL.
Joseph Rubis, Frederick, MD

**Paid by Lithuanian American Republican
National Federation**

Chairman – Jonas Urbonas, Treasurer - Vytas Petrulis

Tautininkų žinios

Iš Lietuvos tautininkų sąjungos pareiškimo

Lietuvos Respublikos
prezidentui
Valdui Adamkui
Lietuvos Respublikos
Seimo Pirmininkui
Vytautui Landsbergiui
Lietuvos Respublikos
Ministrai Pirmininkui
Andriui Kubiliui

1941 m. birželio 23 d. sukilimas ir Lietuvos laikinosios vyriausybės paskelbtas pareiškimas, kad atkuriamą Nepriklausomą Lietuvos valstybę, yra ypač svarbus dokumentas mūsų tautai, Lietuvos valstybei; jis – tai daugelio lietuvių patriotų kovos su sovietiniais okupantais, daugelio pagrindinio organizacijų, jų susijungimo į Lietuvos Aktyvistų Frontą, pasiaukojamos veiklos rezultatas.

Lietuvių tauta pakilo į ginkluotą Sukilimą, turėdama pagrįstą programą – atkurti Nepriklausomą valstybę, kurioje būtų ne tik politinė, bet ir socialinė-ekonominė demokratija.

Bendru antisovietinių pagrindinio organizacijų sutarimu 1941 m. pavasarį pagrindinėje buvo sudaryta Lietuvos laikinoji vyriausybė, kuri turėjo perimti vadovavimą valstybei, laimėjus Sukilimą.

Sukilimo vadovybė ir Lietuvos laikinoji vyriausybė išreiškė Lietuvos suvereno – lietuvių tautos – valią ir turėjo jos įgaliojimus ją įgyvendinti, susidarius palankioms sąlygoms. O kaip tik tokios sąlygos atrodė patogiausios, prasidėjus karui tarp SSRS ir nacių Vokietijos. Kaip tik tokiomis sąlygomis buvo pasi-

naudota 1918 m., Vasario 16-osios Akto deklaravus Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimą.

Tūkstančių lietuvių kraujo kaina Sukilimas daug kur laimėjo ir buvo atkurtos iki 1940 m. vasaros – iki SSRS įvykdytos Lietuvos okupacijos ir aneksijos – buvusios valdymo struktūros. Nacių Vokietija ne "išvadavo" sovietinę "teritoriją", o okupavo jau Nepriklausomybę deklaravusią ir valdymo struktūras atkūrusią valstybę.

Okupantai nuo pirmosios dienos įvedė savo karinį režimą, ėmė organizuoti Lietuvos piliečių, pirmiausia žydų tautybės, žudymą. Naikinti žydus ir komunistus buvo vienas iš pagrindinių nacių politikos uždavinių, ir jie jį vykdė visuose savo okupuotuose kraštuose. Kad nebūtų jiems trukdoma, jie paskelbė, kad tik jie, naciai, spręs visus klausimus, susijusius su žydais ir komunistais. Bet nepaisydami to, daug lietuvių veikėjų dėl okupantų vykdomo žydų genocido rašė okupantams memorandumus. Lietuvos laikinoji vyriausybė atsiribojo nuo okupantų politikos žydų atžvilgiu, bet okupantai nereagavo į tuos protestus – nuo pirmųjų dienų izoliavo ją, stengėsi sudaryti išpūdį, kad daug "vietinių" gyventojų esą pritaria jiems, okupantams, ar vykdo tą genocidą net savo iniciatyva. Tačiau tik vienetai lietuvių, ir dažniausia degraduoti, iš jų nemažai ir buvusių sovietinių aktyvistų, nuėjo talkinti naciams. Ir visi tie nusikaltėliai turi susilaukti tinkamo atpildo.

Nieko bendro su žydų genocidu neturėjo nei lietuvių tautos Sukilimas, nei Lietuvos laikinoji vyriausybė ir jos Pareiškimas dėl Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo. Lietuvių tauta, kaip ir žydų, buvo paversta to paties okupanto, kuris izoliavo ir Laikinąją vyriausybę, ją persekiojo, organizavo prieš ją išpuolius, kol Vyriausybė po šešių savaičių nepasiskelbė, kad sustabdanti savo veiklą. Kol kas nerasta dokumentų, liudytojų, kurie patvirtintų, jog Lietuvos laikinoji vyriausybė prisidėjo prie žydų ar kitų okupuotos Lietuvos tautų žmonių naikimo ar jų bėgimo į pabėgimą. Lietuvos laikinoji vyriausybė buvo sudaryta be nacių žinios, niekada jų nepripažinta, ji netarnavo okupantų interesams. Ir tik okupantai naciai yra kalti dėl nekaltų Lietuvos žmonių, pirmiausia žydų, žudynių mūsų žemėje.

"Išsaldymas", "atšaukimas" Įstatymo dėl minėtojo Birželio sukilimo ir Laikinosios vyriausybės pareiškimo yra Nepriklausomos Lietuvos ir lietuvių tautos priešų, prokomunistinių veikėjų skleidžiamo melo apie lietuvių tautos tariamą atsakomybę dėl okupantų nacių organizuoto žydų genocido įteisini- mas. Tai ir pasityčiojimas iš tūkstančių lietuvių, kovojančių ir žuvusių vardan Nepriklausomos Lietuvos valstybės; abejingumo savo tautai ir valstybei skatinimas; pagaliau ir pasityčiojimas iš mūsų, kaip Nepriklausomos valstybės piliečių, jei mūsų Seimas priima ar atmeta įstatymus pagal vieno ar kito

veikėjo lazdelės mostelėjimą, užuot pareikalavus įrodymų ar sudarius iš sukilėlių ir nepriklausomų tyrėjų komisiją.

Manome, kad:

- kai kurie Seimo nariai pasirodė ne kaip rimti Lietuvos piliečių ir lietuvių tautos interesus ginantys atstovai;

- santykiai su žydais, jų organizacijomis turi būti grindžiami ne diktato mūsų valstybei principu, o tarpusavio pagalba, lygiateisiškumu ir kad teisingumas turi būti vienodai taikomas tiek žydams, tiek lietuviams.

- reikėtų patraukti baudžiamajon atsakomybėn tuos, kurie juodina visą lietuvių tautą ir tuo pačiu skatina žydus ir jų organizacijas santykius su Lietuva ir lietuvių tauta grįsti diktatu ir bauginimus "tarptautiniu pasmerkimu" ar "žydų tautos įžeidimu". [...]

Lietuvių tautininkų
sąjungos valdybos vardu
LTS pirmininkas

Gediminas Sakalnikas

Vilnius, 2000 09 30

"Tautininkų žinios", Nr. 17

"Tautininkų žinių" redaktorius – Antanas Rimvydas Tiliandis. Redakcija: Gedimino pr. 22, LT-2600, tel. 62 49 35 Faksas: 61 73 10, el. paštas: lietauta@takas.lt

AUKŲ VAJUS "DIRVAI"

"Dirvos" 85-erių metų sukakties proga Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos ir "Vilties" draugijos paskelbto vajaus aukotojai:

Grażina Kenter	100
Stasys Lazdinis	100
Elena Briedis	100
Algis A. Regis	100
Agota Tiškus	85
Janina Cukurienė	85
Zuzana Juškevičienė	50
Jonas Cinkus	50
Tadas Bukaveckas	50
Felixas Klimaitis	50
Julius ir Pranė Pakalkai	50
Vytautas Girnius	50
Petras Griganavičius	25
Petras Dirda	25
Irena Alantienė	25
Irena Manomaitienė	25
Matilda Marcinkienė	25
Ina Bertulytė-Bray	25
Teresė Česnaitis	25
Grażina Musteikis	20
Nijolė von Kiparskis	20
Vytautas J. Grajauskas	15
Juozas Kriaučiūnas	15
Petras Pagojus	10
Rita Bagdonas	10

Aukų vajus tęsiamas.

Nuoširdžiausiai dėkojame visiems, atsiliepusiems į šį kvietimą. Netrukus pranešime apie naujus aukotojus.

*Amerikos Lietuvių
Tautinės sąjungos valdyba*

JAV LB KULTŪROS TARYBA SKELBIA RUGSĖJIS – SPAUDOS MĖNUO PAPIGINTA METINĖ PRENUMERATA NAUJIEMS SKAITYTOJAMS:

DIRVA \$25.00 (vietoje 35.)
P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119-0191

DRAUGAS \$65.00 (vietoje \$100.)
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

DARBININKAS \$25.00 (vietoje 35.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

EGLUTĖ \$10.00 (vietoje 15.)
13648 Kickapoo Trail
Lockport, IL 60441

LIETUVIŲ BALSAS \$20.00 (vietoje 30.)
2624 W. 71 st. St.
Chicago, IL 60629

PASAULIO LIETUVIS \$10.00 (vietoje 20.)
14911 127 th St
Lemont, IL 60439

PENSININKAS \$10.00 (vietoje 15.)
2711 W. 71 st St
Chicago, IL 60629

BRIDGES \$15.00 (vietoje 18.)
1927 W. Boulevard
Racine, WI 53403

LITUANUS \$8.00 (vietoje 10.)
1501 E. So. Indiana Ave
Chicago, IL 60605

*Lietuviškas laikraštis ar žurnalas –
puiki dovana bet kuria proga!*

ŠVENČIŲ AIDAI

"Dirvos" 85-mečio minėjime Cleveland, OH miesto tarybos sveikinimą skaito šios tarybos pirmininkas Michael Polensek.
Dr. Viktoro Stankaus nuotr.

Knygų lentynoje "SAJŪDIS KLAIPĖDOJE"

1945-1987

Saulius Karalius

Mažosios Lietuvos
istorijos muziejaus
vyresnysis mokslinis
bendradarbis

(Tęsinys. Pradžią – 40 nr.)

Tralerio kapitonas Juozas Grižmanauskas nubrėžė kursą į parajonį, esantį netoli Švedijos krantų. Drąsūs jūrininkai atviroje jūroje sulaukė, kol kiti įgulos nariai susirinks į bendrą kajutę, greitai užkalė jos duris, kad niekas neišeitų ir netrukdytų pasiekti Švedijos krantus.

Švedai pabėgėlius sutiko pagarbiai, neišdavė jų Maskvai. Netrukus trys narsūs klaipėdiečiai buvo nuskraidinti į Jungtines Amerikos Valstijas. Tai įvyko 1951 arba 1952 m. Apie tą pabėgimą plačiai rašė užsienio spauda.

[...] Ne be reikalo Maskva nepasitikėjo okupuotų

kraštų jaunimu. Klaipėdos jūreivystės mokykla nuo pirmųjų dienų buvo rusiška, lietuvių į ją pakliūdavo tik vienas kitas. Minėtame straipsnyje J. Ramuckis ir B. Jursė rašo, kad 1956 m. mokyklą baigė beveik šimtas būsimųjų laivavedžių, bet lietuvių tarp jų buvo ... tik keturi.

[...] Klaipėdoje noromis nenoromis tam tikrą antisovietinį darbą dirbo ir daugelis jūreivių. Vieną tokių įvykių knygoje "Tėvų ir protėvių šviesa" (1996) apybraižoje "Kovojuantis turtuolis" aprašo rašytojas K. Kaukas:

"Bene prieš dvidešimt penkerius metus pažįstami jūreiviai prie alaus bokalais apkrauto staliuko pasakojo pasaulio naujienas. Klausiausi ir stebėjausi: iš kur jie, mažamoksliai, nemokantys užsienio kalbų, taip daug žino?"

Atsisveikinant vienas jūreivis stuktėlėjo kitam į pašo-

nę:

– Duokim jam, – sako. – Tegu paskaito.

– Prašau, – nesiginčijo antrasis ir ištraukė iš kišenės pusiau sulenktą didelį voką su popieriais. – Imk, – kyštelėjo. – Bet tik vienai parai. Ir niekam nerodyk. Jei kas ką, mes mažų mažiausiai jūrą prarastume.

Parėjęs namo, atvėriau voką. Jame buvo gal dešimties puslapių sąsiuvinio formato biuletenis "Lithuania". Po šiuo žodžiu smulkesnėmis raidėmis surinktas tarsi pavadinimo tęsinys: "Rusinama, kolonizuojama, terorizuojama". Aukščiau pavadinimo – šūkis: "Gink savo šeimą, tautą – savo jėgomis!" [...]

Tokio aštraus antisovietinio leidinuko aš dar nebuvau matęs. Man buvo įdomi ir biuletenio metrika: Leidžia Antanas Viluckis. Pateiktas ir jo adresas Vokietijoje. [...]

NEUŽTARNAUTI UŽGAULIOJIMAI

Aurelija M. Balašaitienė

Š. m. rugsėjo 26 dienos milijoninio tiražo dienraštyje "The Plain Dealer" buvo atspausdintas vietinio žydo pasirašytas laiškas, pavadintas: "Skaudi Lietuvos praeities dalis". Štai pateikiu jo tikslų vertimą:

"Ką tik grįžęs iš apsilankymo Lietuvoje, aš labai susidomėjau Bill Sloan straipsniu apie Algimanto Dailidės galimą Amerikos pilietybės praradimą (rugsėjo 6 d.). Anot JAV teismų, jis buvo Lietuvos policijos narys, atsakingas už žydų apsupimą, siekiant juos sunaikinti Antrojo pasaulinio karo metais.

Išlikę gyvieji, su kuriais kalbėjau, man sakė, kad lietuviai dalyvavo pogrome tą dieną, kai Vokietija įžengė į Rusiją. Žydai buvo mirtinai mušami gatvėse. Kiti įsiveržė į žydų namus ir išplėšė viską, kas buvo vertinga. Naciams atvykus į Lietuvą, lietuviai sargybiniai buvo jų samdomi saugoti žydų getus ir taip pat dalyvauti jų gyventojų perkelyje į Panerius, kad jie būtų vokiečių ir jų kolaborantų nužudyti duobėse.

Tas duobes rusai iškasė 1941 metais su tikslu pakrauti kurą, bet jos tam tikslui nebuvo panaudotos. Vietiniai vokiečiams nurodė, kad tai tinkama vieta palaidoti negyvuosius. Ne vien 55,000 tūkstančiai vietinių žydų buvo nužudyti, bet papildomai dar

15,000 iš Prancūzijos ir Olandijos buvo ten nužudyti.

Kai priartėjo paskutiniai karo mėnesiai, naciai stengėsi nuslėpti savo nusikaltimus, atkasę lavonus ir juos sudeginti. Duobės dar tebėra, padengtos žole ir atrodo ramiai. Mums tuos baisius nusikaltimus primena tik didžiulis paminklas, kurį Lietuvoje pastatė Izraelis, 1990 metais Lietuvai atgavus nepriklausomybę.

Nors esama "gerų lietuvių", kurie gelbėjo žydus, vos tik 40,000 išliko gyvų iš prieškarinio žydų 240,000 gyventojų skaičiaus. Jie arba prisijungė prie miškuose buvusių partizanų arba pabėgo Rusijon po vokiečių įsiveržimo. Todėl nėra sunku patikėti, kad, tarnaujant vokiečių saugume, Lietuvos policija buvo vokiečių kontrolėje, o A. Dailidė asmeniškai prisidėjo prie žydų žudymo".

Laišką pasirašė Cleveland OH priemiestyje, South Euclid gyvenantis Sherwin H. Goodman.

Gerokai susigraudinusi ir pasipiktinusi, nors, jei tai tiesa, nesutikčiau ginti A. Dailidės, vis tik taip pat nesutinku priimti bendrų Lietuvai ir lietuviams primestų kaltinimų. Todėl pasiunčiau protesto laišką į "The Plain Dealer" redakciją. Sekančią dieną man buvo telefonu pranešta,

(Nukelta į 11 p.)

SPORTO ŽINIOS

LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS

Šiaurės Amerikos baltijiečių (tarp jų – ir lietuvių) lengvosios atletikos metinės pirmenybės įvyko rugsėjo 9-10 dienomis Kanadoje, Oakville, Ont.. Varžybas sklandžiai pravedė ŠALFASS-gos Lengvosios atletikos komitetas, kuriam vadovauja Algis Malinauskas. Joms vadovavo Barrie Wilkinson, sekretoriaus Wilkinson-Malinauskaitė. Varžybų vyr. teisėjas – Algirdas Bielskus. Prie varžybų sėkmės prisidėjo pakankamas būrys teisėjų ir pagalbininkų.

Varžybos vyko vyrų, moterų ir visose jaunimo bei senjorų klasėse. Dalyvavo 52 lengvatlečiai, iš kurių daugiau kaip 80 % sudarė lietu-

viai. Tai mažiausias dalyvių skaičius per paskutinius 30 metų. Daugiausia lietuvių atsiųžė Klyvlendo "Žaibas" – net 17. Be to, dalyvavo Toronto "Aušra" ir "Vytis", Hamiltono "Kovas" ir Čikagos ASK "Lituanica".

Neatvykus daugeliui mūsų žymesnių lengvatlečių, varžybose pasiekti rezultatai – gana kuklūs. Buvo pagerinti tik du pirmenybių rekordai. Vesta Dvareckaitė iš "Žaibo" moterų ir mergaičių B klasės (15-16 m.) trišuolyje pasiekė 8.81 m. (28'-10.75"). Erikas Venclauskas iš "Žaibo" berniukų F (7-8 m.) klasėje nustūmė 6 svarų rutulį 5.47 m. (17'-11.25").

Iškiliausio varžybų dalyvio vyro žymenį (MVP) gavo Gintaras Batūra (iš "Aušros"), laimėjęs rutulio stūmi-

mo (12.35 m), disko (36.96 m) ir ieties metimo (44.06 m) rungtyse. Vestai Dvareckaitė (iš "Žaibo") įteiktas iškiliausios sportininkės žymuo. Ji laimėjo moterų ir mergaičių B klasės ieties metimo (25.84 m), šuolio į tolį (4.21 m) ir trišuolio rungtyse. Tradicinį Jono Bagdono atminimo žymenį – 10 km bėgimo laimėtojų – gavo Pilypas Taraška iš "Žaibo", nubėgęs per 44:29 min.

Pagal nusistovėjusią tradiciją, iškiliausio dalyvio žymenį kiekvienoje klasėje gavo šie sportininkai: vyrų – Gintaras Batūra ("Aušra"), moterų ir mergaičių B klasės – Vesta Dvareckaitė ("Žaibas"), vyrų veteranų – latvis Karlis Ezerinš, moterų senjorių – Marija Hudgins-Ežerskytė ("Žaibas"), berniukų B

(15-16 m) – Paulius Sergautis ("Aušra"), berniukų C (13-14 m.) – Aras Petrauskas ("Aušra"), mergaičių C – Andrea Sergautytė ("Aušra"), berniukų D (11-12 m.) – Mikas Stempužis ("Žaibas"), mergaičių D – Megan Stončiūtė ("Aušra"), berniukų E (9-10 m.) – Mažvydas Murza ("Aušra"), mergaičių E – Adrija Taraškaitė ("Žaibas"), berniukų F (7-8 m.) – Erikas

Venclauskas ("Žaibas"). Žymenys buvo paskirstyti pagal varžybų pasekmes, naudojant oficialias vertinimo lenteles, skirtas daugiakovėms.

Varžybos vyko labai pakiliai, draugiškoje nuotaikoje. Tam turėjo įtakos ir geras stadionas bei puikus oras. Reiškiamo padėką Irenai ir Barrie Wilkinsons už dideles pastangas, kad šios varžybos būtų sėkmingos. amb

Baltijiečių lengvosios atletikos pirmenybėse Oakville, Ont., Canada. Iš kairės: "Žaibo" LSK narė Nida Hallal, estų grupės vadovė Mai Kreem, vyriausias varžybų teisėjas Algirdas Bielskus ir iškiliausios žaidėjos žymens laimėtoja, "Žaibo" LSK narė Vesta Dvareckaitė.

Mylimam broliui

A.†A.

POVILUI PLECHAVIČIUI

netikėtai mirus, nuoširdžiai užjaučiame seserį IRENĄ, brolių NORBERTĄ, velionio žmoną su šeima ir kitas gimines.

Magdutė ir Aleksas Liutkai
Genovaitė ir Mečys Aukštuoliai
Nora ir Vincas Čečiai
Rita ir Palmer Zavodny
Ona Naumanienė
Genovaitė Karsokienė

LITHUANIAN AMERICANS & REPUBLICAN LEADERSHIP

Home and Abroad.

The Bush/Cheney plan includes:

Foreign Policy

- Support for the economic development of the Baltic nations through increased trade and investment.
- Support for the integration of new European democracies such as Lithuania into the economic, political and security institutions of the transatlantic community.
- Support for the enlargement of NATO to include nations with democratic values, pluralist political systems and free market economies, and opposition to any Russian veto over enlargement.

Education

- Giving parents more information and choices.
- Mandatory annual testing.

Taxes

- Leaving more money with the people who pay the bills.

Social Security

- Protecting *all* benefits for today's seniors *and* ensuring that Social Security is available for their grandchildren.

Prescription Drug Benefits

- Reforming Medicare so that seniors have access to prescription drugs and modern medicine and have more control over their own health care.

Vice President Al Gore's Agenda Will:

Foreign Policy

- Continue a legacy of weakness in dealing with Russia, including ignoring corruption in Moscow, the slaughter of innocent civilians in Chechnya, and the export of dangerous technologies to Iran.

Education

- Not restore authority to teachers or return order to the classroom.
- Not provide regular testing.

Taxes

- Not provide tax relief to half of all income taxpayers.

Social Security

- Result in either drastic tax increases, or benefit cuts.

Prescription Drug Benefits

- Require seniors to pay a new \$600 access fee for prescription drug coverage, on top of existing premiums.

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- LAPKRIČIO 5 d., sekmadienį, 4 v. p. p. Dievo Motinos šventovėje koncertuos vargonų virtuozas Gediminas Kviklys. Rengia Dievo Motinos parapija.
- LAPKRIČIO 11-12 d.d. – M.K. Čiurlionio 125-ųjų metinių šventė. Lapkričio 12 d., 3:00 v.p.p. – koncertas Severance Hall salėje.
- LAPKRIČIO 12 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.
- LAPKRIČIO 19 d., 4 v. p.p., Dievo Motinos parapijos svetainėje – "Rudens poezijos" popietė. Dalyvauja aktorius Petras Venclovas. Rengia LB Cleveland, OH apylinkės valdyba.
- GRUODŽIO 2 d., šeštadienį kun. Kęstutis Kėvalas Dievo Motinos parapijoje praves Susikaupimo dieną (rekolekcijas). Rengia "Ateities" klubas.
- GRUODŽIO 2 d., šeštadienį, 8:00 val. vakaro

NEUŽTARNAUTI UŽGAULIOJIMAI

(Atkelta iš 9 p.)

kad laiškas gautas ir atsi-klausta, ar galima jį spausdinti. Savaimė suprantama, kad sutikau ir tikėjau si-rasianti savo atsakymą. Deja jis pasirodė tik po poros savai-čių ir buvo pavadintas "Ne-galime atitaisyti praeities klaidų. Tačiau tekstas buvo

iki neatpažinimo iškraipy-tas, nes aš nė vienu žodžiu neužsiminiau apie "praeities klai-das". "Perredaguoto" straips-nelio pabaigoje palikta tik viena iš mano minčių: "spau-dos laisvė nesuteikia teisės užgaulioti." Kyla klausimas: kas kontroliuoja žiniasklaidą?

Savo laiške, tarp kita ko, pabrėžiau, kad toks laiškas skaudžiai užgauna Amerikos lietūvių visuomenę. Sāmo-ningas visos tautos užgavi-mas ir istorijos iškraipymas negali būti pateisinamas vien spaudos laisvės principu.

Kodėl žydai nutyli apie Lietuvos nepriklausomybės metais turėtas privilegijas? Veikė žydų gimnazijos ir žy-dų skautai, o kiekviename miestelyje buvo sinagogos. Tarp žydų labai pagarsėjusi rabinų mokykla "Telše Ye-shiva" buvo įsteigta Lietuvo-je ir vėliau perkelta į Ameri-ką. Gimnazijose tikybos pa-mokų metu rabinai atskirose klasėse dėstė savo tikybą tuo pačiu metu, kai katalikų ir protestantų kapelionai vedė

savo pamokas. Puikiai prisi-menu, kaip į Lietuvą atplaukė didžiulė masė Austrijos žydų, kai Hitleris okupavo Austriją. Tur būt jie Lietuvoje jautėsi saugūs.

Graudu, kad plačiame pasaulyje pasklidę žydai ne-ieško draugų, bet žiauriai kaltinimais atstumia ir tuos, kurie nieko prieš juos neturi. Taip populiariai paplitęs "an-tisemitizmas" taip pat yra ne-teisingas išsireiškimas, nes ir žydai, ir arabai yra semitai.

Aš iš tikro nesirengiu nei teisinti, nei kaltinti A. Daili-dės, nes jokių žinių apie jo gyvenimą neturiu. Tačiau ne-sutinku, kad už jo neva tai nusikaltimus būtų metama kaltė visai tautai ir valstybei, kuri savo laiku buvo nepa-prastai palanki žydams.

Būtų patartina, kad viet-niai lietuviai, kurie prenume-ruoja "The Plain Dealer", taip pat pareikštų savo protestą prieš tokius jų tautos ir val-sybės užgauliojimus.

LIETUVIAI

Lietuvių Namų salėje įvyks Andriaus Mamontovo ir jo vadovaujamos muzikantų grupės koncertas. Rengia "Gija".

• GRUODŽIO 16-17 d. – Šv. Jurgio parapijos kalėdi-nių kepinų pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. – bendros kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

2001 metai

• Vasario 17 d., 6:30 v.v., Dievo Motinos parapijos di-džiojoje salėje – Lietuvos nepriklausomybės šventė. Rengia Amerikos Lietuvių Tarybos Cleveland, OH sky-rius ir LB apylinkės valdyba.

KVIEČIAME VISUS GAUSIAI DALYVAUTI
kompozitoriaus ir dailininko
M.K. ČIURLIONIO
125-ųjų metinių proga rengiamame
KONCERTE
SEVERANCE HALL
REINBERGER CHAMBER SALĖJE
11001 Euclid Avenue.
Koncertas įvyks lapkričio 12 d.,
sekmadienį, 3:00 val. p.p.

Programos atlikėjai:
VILNIAUS STYGINIS KVARTETAS,
pianistai: Rokas Zubovas, Sonata
Deveikytė-Zubovienė,
Gintė Čepinskaitė.

Bilietus galima įsigyti
Dievo Motinos parapijos kavinėje
ir Cleveland Orchestra
Ticket Service: 1-800-686-1141

**KVIEČIAME Į KONCERTĄ ATVYKTI
IR KITŲ TELKINIŲ LIETUVIUS.**

Bilietų kaina: \$20.00

Koncerto rengėjai

Kaip gera susitikti su senais pažįstamais! Ilgametė "Grandinėlės" globėja Aleksandra Sa-gienė – vėl tarp klyvlendiečių. Iš kairės: Gražina Plečkaitienė, Jonas Balbata, A. Sagienė, Ingrida Bublienė, Vladas Plečkaitis ir Nijolė Kersnauskaitė.

Lino Johansono nuotr.

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
telkdanti jauką atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTY

Rita P. Matienė - Broker - Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser - įkainuotoja
Profesionalus pataravimas perkant, parduodant ir įkainuojant namus

V. R. MATAS

Visi teisiniai pataravimai

Vytas R. Matas - Attorney-at-Law - Advokatas

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119 2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(216) 486-2530 (440) 473-2530

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS Į LIETUVĄ - 2000

Visi skrydžiai - geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

Rita Staškutė-Zvirblienė

DIRVA

Tapau, skambant muzikai

Neseniai Pasaulio Lietuvių Centre vyko dail. Rimo Laniausko darbų paroda. Jai baigiantis, pakvietėme tapytoją apsilankyti "Dirvos" redakcijoje ir papasakoti apie savo kūrybą.

Rimai, kada buvo atidaryta tavo tapybos darbų paroda PLC?

Rugsėjo 16 d., šeštadienį, 7:30 val. vakaro.

Papasakok, kaip vyko parodos atidarymas.

Pagrindinę dalį pravedė p. Laima Šalčiuvienė. Ji papasakojo susirinkusiems mano biografiją, paminėjo, kokiose parodose esu dalyvavęs, apibūdino mano kūrybos ypatybes. Dauguma mano tapybos darbų – susiję su gamta. Dabar dar labiau, negu anksčiau, domiuosi gamta ir mėgstu ją tapyti. Niekas pasaulyje negali nukopijuoti tokio gamtos grožio, kokį yra sukūręs Dievas. Menininkas gali tik išreikšti savo džiaugsmą, susidūręs su šiuo grožiu.

Bandau naudoti įvairius vaizdavimo metodus, kartais pasiremdamas vieno ar kito menininko kūryboje matytais būdais. Dirbti ilgai vienu metodu man nusibosta, todėl ieškau vis kitokių išraiškos formų. Dažniausia tapau ne tiesiogiai gamtoje, o savo studijoje, remdamasis savo sąmonės vaizdiniais. Gal apie 80 proc. laiko praleidžiu ne natūroje, o studi-

joje. Naujas paveikslas neretai prasideda nuo paprasčiausio eskizo, išreiškiančio kurį nors gamtos vaizdo išpūdį.

Daugelį kartų, kurdamas naują paveikslą, pradedu nuo formos paieškų. Ieškau tokios komponavimo formos, kuri būtų maloni ne tik man, bet ir to būsimo paveikslo žiūrovui.

Parodos atidaryme dalyvavo gražus būrelis dailės mėgėjų – tų, kurie tikrai domisi tapyba. Dėkoju parodos rengėjams, tarp kurių pirmiausia norėčiau išskirti muziejaus vadovę p. V. Šlenienę ir jos padėjėjus. Dėkoju savo giminaičiams, gyvenantiems Čikagos apylinkėse. Be šių žmonių pagalbos paroda nebūtų parengta taip rūpestingai. Dėkoju programos pravedėjai p. Laimai Šalčiuvienėi, su kuria esu pažįstamas dar nuo pirmųjų stovyklavimo metų "Dainavos" stovykloje. Nuo tų laikų pažįstu ir jos vyrą Joną. Esu taip pat dėkingas ir savo giminaičiams, gyvenantiems Klyvlende: seseriai Reginai ir jos vyrui, dr. Eugenijui Šilgaliams, broliui dr. Mariui Laniauskui ir jo žmonai Eglei bei savo mamai, nuolat skatinančiai neprarasti kūrybinio įkvėpimo ir atkakliai dirbti.

Kurdamas dažniausia dirbi, lydimas savotiško muzikinio fono, t.y. klausyda-

masis tyliai skambančios klasikinės muzikos. Koks tavo kūrybos ryšys su muzika?

Muzika man padeda susikaupti ir skatina kūrybinius ieškojimus. Klausydamasis muzikos ir tuo pat metu tapydamas, tarsi pasineriu į savitą garsų ir spalvų pasaulį. Labai mėgstu operinę muziką, ypač "Aidą", J. Strauss valsus. Lancausi Cleveland'Orchestra koncertuose. Tačiau net nebandau įsidėmėti nei kompo-

zitorių pavardžių, nei jų kūrinių pavadinimų. Aš tiesiog gėriuosi muzika. Mano supratimu, dailė ir muzika yra labai artimos, gal net neatskiriamos meno šakos. Geriausias pavyzdys – M. K. Čiurlionio kūryba.

Vienu metu Klyvlendo apylinkėse gyveno gražus būrelis dailininkų: Vaikšnoras, Raulinaitis... Net savo valdybą buvome sudarę. Berods iš jų esu likęs tik vienas.

Tavo kūrybiniai pla-

nai?

Planuoju ateityje ilgiau laiko praleisti Lietuvoje, įsijausti į Lietuvos gamtos savitą grožį, žymiai giliau pasidomėti senąja architektūra. Norėčiau užmegzti ryšius su kitais Lietuvos dailininkais ir gal net išreikšti dailėje ne tik savo, bet ir jų pasaulėjautą.

Dėkoju tau, Rimai, už pokalbį ir linkiu naujų meninių ieškojimų bei atradimų.

Kalbėjosi Jonas Jasaitis

Išėivijos dailininkai (iš kairės): Vytautas Raulinaitis, Kazimieras Žilinskas, Juozas Mikonis, Kazimieras Žeromskis, Rimas Laniauskas, Antanas Vaikšnoras, kun. Petras Dziegoraitis. (Nuotrauka iš dail. Rimo Laniausko archyvo)

Lietuvių Dienos. Spaudos baliuje. Iš kairės: rašytoja Aurelija Balašaitienė, redaktorius Jonas Jasaitis, Dievo Motinos parapijos klebonas, kun. Gediminas Kijauskas SJ ir Šv. Jurgio parapijos klebonas, kun. Juozas Bacevičius.

Dr. Viktoro Stankaus nuotr.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**

passports • visas • prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS!
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ!

TELEFONAS 216.481.6677 • E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th. STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: Antradienį, Trečiadienį,

Ir Ketvirtadienį-----9:00v.r. – 4:00p.p.

Penktadienį-----9:00v.r. – 6:00p.p.

Šeštadienį-----9:00v.r. – 12:00p.p.

Sekmadienį parapijoje--11:00v.r. – 12:00p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000, YRA APDRAUSTA (NCUA)